

การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

สารนิพนธ์
ของ
นายจักรกฤษณ์ เข้มสรวล

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2545

ลิขสิทธิ์นี้เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

340.143 /

ก ๒15 ก

๙3

การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

บทคัดย่อ

ของ

นายจักรกฤษ แยมสรวล

31 ก.ค. 2545

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2545

ท 148916

จักรกฤษณ์ เข้มสรวล. (2545). การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม

ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม และเพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

กลุ่มตัวอย่างเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 15 คน คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 23 คน และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม จำนวน 22 คน โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และวิธีของนิวแมน – คูลส์

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง
2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มี เพศ อายุ อาชีพ และวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน
3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าคณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคมและคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม นอกนั้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

A STUDY ON THE ROLE OF THE STAKEHOLDERS WHO
PARTICIPATE IN EDUCATIONAL ADMINISTRATION
IN THAMAKAVITTHAYAKOM SCHOOL

AN ABSTRACT
BY
MR.JUGKRIT YAMSUAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University
May 2002

Jugkrit Yamsuan. (2002). *A Study on the Role of the Stakeholders who participate in Educational Administration in Thamakavitthayakom School*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor : Assist. Prof. Dr. Phairojana Klinkularb.

The purposes of this research were to study the role of the stakeholders who participate in educational administration in Thamakavitthayakom School and to compare their roles as classified by sex, age, occupation, levels of education, the stakeholders' position and also to study the suggestions from these stakeholders.

The sample were 15 school committee, 23 teachers and parent associate committee and 22 alumni associate committee from Thamakavitthayakom School in academic year of 2001. Everyone of them was the sample of this study. The instrument used for collection the data was rating – scale questionnaire of 5 levels. The statistics used for analyzing the data were mean, standard deviation, t-test, one way ANOVA and Newman – Keuls Method.

The main research finding were summarized as follows :-

1. The role of the stakeholders who participate in educational administration in Thamakavitthayakom School about academic, budgeting, personal management and general administration in every aspect were in moderate level.
2. The stakeholders who have different sex, age, occupation, levels of education taking role and participate in educational administration in Thamakavitthayakom School about academic, budgeting, personal management and general administration in all aspects and every single aspect were not significantly different.
3. The stakeholders with different position concerning in the school who take the role and participate in educational administration in Thamakavitthayakom School in all aspects were not significantly different, but was significantly different at .05 level in budgeting. The school committee has more roles than the teacher and parent committee and the alumni associate committee. Other aspects were not significantly different.

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

สุดา ทัพสุวรรณ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุดา ทัพสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบ

ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ)

ประธาน

ทัศนีย์ แสงวงศ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทัศนีย์ แสงวงศ์)

กรรมการ

พวงรัตน์ เกษรแพทย์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พวงรัตน์ เกษรแพทย์)

กรรมการ

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร. คมเพชร จันทรศุกุล

(รองศาสตราจารย์ ดร. คมเพชร จันทรศุกุล)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่...๕... เดือน...พฤษภาคม..... พ.ศ. 2545

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี โดยได้รับความกรุณาช่วยเหลือแนะนำให้คำปรึกษา
อย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุดา ทัพสุวรรณ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศนา แสงศักดิ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงรัตน์ เกษรแพทย์
กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความอนุเคราะห์และความเอาใจใส่
ของท่านเป็นอย่างดี จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ นายอรรถพล ตั้งที่มกุล นายเสนอ มีใจดี และ
นายอดิสร ถวิลประวัติ ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการบริหารการศึกษาทุกท่านที่กรุณาให้
คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้ตั้งแต่เริ่มต้น จนสำเร็จสมบูรณ์เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม
คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคม
ศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณ คุณดวงใจ แยมสรวล ครอบครัวแยมสรวล พี่ๆ เพื่อน ๆ และ คณะครู
อาจารย์โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมทุกคนที่ให้คำแนะนำ ความช่วยเหลือ ความห่วงใย และเป็น
กำลังใจแก่ผู้วิจัย ตลอดการทำวิจัยครั้งนี้

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแด่ คุณพ่อ คุณแม่
คุณครู อาจารย์ทุกท่านที่ถ่ายทอดความรู้ต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย

จักรกฤษ แยมสรวล

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การจัดการศึกษาของโรงเรียน.....	9
งานด้านวิชาการ.....	14
งานด้านงบประมาณ.....	18
งานด้านการบริหารงานบุคคล.....	21
งานด้านการบริหารทั่วไป.....	24
การบริหารโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม.....	25
ฝ่ายธุรการ.....	25
ฝ่ายวิชาการ.....	25
ฝ่ายปกครอง.....	25
ฝ่ายบริการ.....	26
ฝ่ายแผนงานและสารสนเทศโรงเรียน.....	26
การบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	27
ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	27
หลักการมีส่วนร่วม.....	27
สาระสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	28

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม.....	29
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา.....	31
บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย.....	32
บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	34
บทบาทของสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม.....	38
บทบาทของสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
งานวิจัยในประเทศ.....	43
งานวิจัยต่างประเทศ.....	45
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	48
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	79
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	79
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	79
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	79
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	80

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ) การวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
อภิปรายผล.....	83
ข้อเสนอแนะ.....	90
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	98
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	120

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน.....	55
2	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามรายด้านและโดยรวม...	56
3	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ.....	57
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ.....	58
5	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล.....	60
6	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป.....	61
7	การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ.....	63
8	การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามอายุ.....	64
9	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามอาชีพ.....	65
10	การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามอาชีพ.....	66
11	การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา.....	67
12	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน.....	68

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
13	การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน.....	70
14	การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ เป็นรายคู่ จำแนกตามสถานภาพ ที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน.....	71
15	ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ.....	73
16	ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ.....	75
17	ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล.....	76
18	ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป.....	77
19	แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา.....	108

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 แผนภูมิกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม.....	8

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

แนวทางปฏิรูประบบบริหารการศึกษาเพื่อกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา จากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา โดยมุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับ บริการ ดังปรากฏในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ได้กำหนดนโยบายการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษา โดยปฏิรูปการบริหารและการจัดการ ศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น และสถานศึกษาตลอดจนให้ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบ ในการจัดการศึกษา และได้กำหนดมาตรการส่งเสริมให้ ครอบครัว ชุมชน เอกชน และสถาบันทาง ศาสนามีความเข้าใจ ตระหนักในความสำคัญของการศึกษา และมีส่วนร่วมในการบริหารและ จัดการ กำหนดนโยบายการจัดการศึกษา การกำหนดและพัฒนาหลักสูตรและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา (สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ. 2540 : 17 - 18)

การปฏิรูปการศึกษาโดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา ได้มีปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 1 มาตรา 8 กล่าวว่า "การจัด การศึกษาให้ยึดหลักดังนี้ (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา" คือต้องส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา" มาตรา 9 กล่าวว่า "การจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลักดังนี้ (6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น" คือให้ประชาชน หรือองค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 6 - 7)

จากแนวทางการปฏิรูประบบบริหารการศึกษา จากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาเป็นการ กระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็ก ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และ ชุมชน ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดการศึกษาให้มากที่สุด เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วน

ร่วมในการตัดสินใจ และให้มีการบริหารในรูปคณะกรรมการโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ตัวแทนครู ผู้แทนชุมชน โดยมีความเชื่อว่าการตัดสินใจที่ดีที่สุด เกิดจากการตัดสินใจของคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด และมีส่วนเกี่ยวข้องกับนักเรียนมากที่สุด (อุทัย บุญประเสริฐ. 2542 : 1 - 2)

นโยบายปฏิรูประบบบริหารการศึกษา โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวดที่ 1 มาตรา 8 (2) และมาตรา 9 (6) ดังกล่าวข้างต้น แต่สภาพเป็นจริงในปัจจุบัน ประชาชน ผู้ปกครอง และผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น ไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการจัดการศึกษา การกำหนดหลักสูตร แบบเรียน และการจัดการเรียนการสอน จะมีอยู่บ้างก็ในรูปของการช่วยเหลือ แรงงาน และเงิน หรือวัสดุครุภัณฑ์ มากกว่าการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ หรือร่วมติดตามผล การมีส่วนร่วมของประชาชน และผู้ทรงคุณวุฒิในฐานะกรรมการในคณะกรรมการการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นในระดับจังหวัด อำเภอ หรือการเป็นคณะกรรมการโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นในโรงเรียนประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษา ก็ตาม บุคคลเหล่านั้นมีบทบาทเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เป็นเพียงกรรมการที่ปรึกษา หรือรับทราบการดำเนินงานของหน่วยงานดังกล่าว ถือเป็นจุดอ่อนของระบบคณะกรรมการในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับโรงเรียนซึ่งเป็นระดับที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด (คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 33)

โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำอำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ปัจจุบัน (พ.ศ. 2544) มีนักเรียนประมาณ 2,600 คน จัดเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งได้ตระหนักถึงการปฏิรูประบบการบริหาร และการจัดการศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยได้กำหนดเป้าหมาย และจุดเน้นด้านโรงเรียนกับชุมชนขึ้นในธรรมนูญโรงเรียนฉบับที่ 2 ปีการศึกษา 2543 - 2545 โดยส่งเสริมความสัมพันธ์ และความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรภาครัฐ และเอกชน ในการจัดและพัฒนาศึกษาของโรงเรียน (โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. 2543 : 17, 37) แต่โรงเรียนมีข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการด้านนี้เพียงเล็กน้อยไม่เป็นระบบ และไม่เพียงพอในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ว่ามีบทบาทในระดับใด มีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียน และส่งเสริมบทบาทของ

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และ ตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อให้ผู้บริหาร ใช้เป็นข้อมูลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
2. เพื่อใช้ข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการรณรงค์ส่งเสริมบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของโรงเรียน

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีเพศต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ต่างกัน
2. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ต่างกัน
3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ต่างกัน
4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ต่างกัน
5. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ต่างกัน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 15 คน คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและ ผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 23 คน คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่า ท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 22 คน รวมจำนวน 60 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ประชากรเป็น กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 เพศ

- 1) ชาย
- 2) หญิง

2.1.2 อายุ

- 1) 40 - 50 ปี
- 2) มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป

2.1.3 อาชีพ

- 1) รับราชการ
- 2) ค้าขาย
- 3) อื่น ๆ

2.1.4 วุฒิการศึกษา

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

2.1.5 ตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

- 1) คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม
- 2) คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองโรงเรียน

ท่ามะกาวิทยาคม

- 3) คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านวิชาการ

2.2.2 ด้านงบประมาณ

2.2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

2.2.4 ด้านการบริหารทั่วไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาท หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ บุคคลจะต้องกระทำหรือแสดงออกอย่างถูกต้อง เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ที่ตนได้รับ การแสดงบทบาทเป็นสิ่งที่สามารถสังเกตเห็นและวัดได้

2. ตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึง กลุ่มบุคคลในท้องถิ่นที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ได้แก่ คณะกรรมการ 3 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

2.1 คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม หมายถึง คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้อำนวยการโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

2.2 คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม หมายถึง คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม ที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อบังคับของสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม พ.ศ. 2525 ซึ่งประกอบด้วย นายกสมาคม อุปนายก เลขานุการ เหรัญญิก ปฏิคม นายทะเบียน สารณียกร บรรณารักษ์ และกรรมการกลาง

2.3 คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม หมายถึง คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ที่ได้รับการแต่งตั้งตามข้อบังคับของสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม พ.ศ. 2525 ซึ่งประกอบด้วย นายกสมาคม อุปนายก เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ เหรัญญิก ผู้ช่วยเหรัญญิก ปฏิคม นายทะเบียน สารณียกร บรรณารักษ์ และกรรมการกลาง

3. บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง หน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และ คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ดังต่อไปนี้

3.1 ด้านวิชาการ หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน การวางแผนงานวิชาการ การพัฒนาและส่งเสริมงานด้านวิชาการ การให้บริการทางวิชาการแก่โรงเรียนและชุมชน การประเมินภายในเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การกำกับติดตามประเมินผลและตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน

3.2 ด้านงบประมาณ หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการบริหารการใช้งบประมาณของโรงเรียน โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล การวางแผนและจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่น การรับทราบผลการดำเนินการด้านงบประมาณและผลงาน

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียน ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยของครู ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติ จัดสวัสดิการตามความเหมาะสม

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป หมายถึง การมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการใช้ ดูแล และบำรุงรักษาอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้สวยงามเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการให้บริการชุมชน

4. อายุ หมายถึง อายุจริงของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามปฎิทิน แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

4.1 40 – 50 ปี

4.2 มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

5. อาชีพ หมายถึงอาชีพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ประกอบอยู่ในปัจจุบัน คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2544 แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

5.1 รับราชการ คือ บุคคลที่ทำงานประจำในองค์กรของทางราชการ

5.2 ค้าขาย คือ บุคคลที่ทำงานส่วนตัวขายสิ่งของต่าง ๆ

5.3 อื่น ๆ คือ อาชีพนอกเหนือจากที่กล่าวในข้อ 5.1 และข้อ 5.2 อาทิ รับจ้าง

เกษตรกร แม่บ้าน

6. วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาชั้นสูงสุดของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จบจาก สถาบันการศึกษาของรัฐบาล หรือเอกชนที่กระทรวงศึกษาธิการหรือทบวงมหาวิทยาลัยรับรอง แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

6.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี คือ วุฒิการศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับต่ำกว่า ปริญญาตรี ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอาชีวศึกษา หรือประกาศนียบัตร

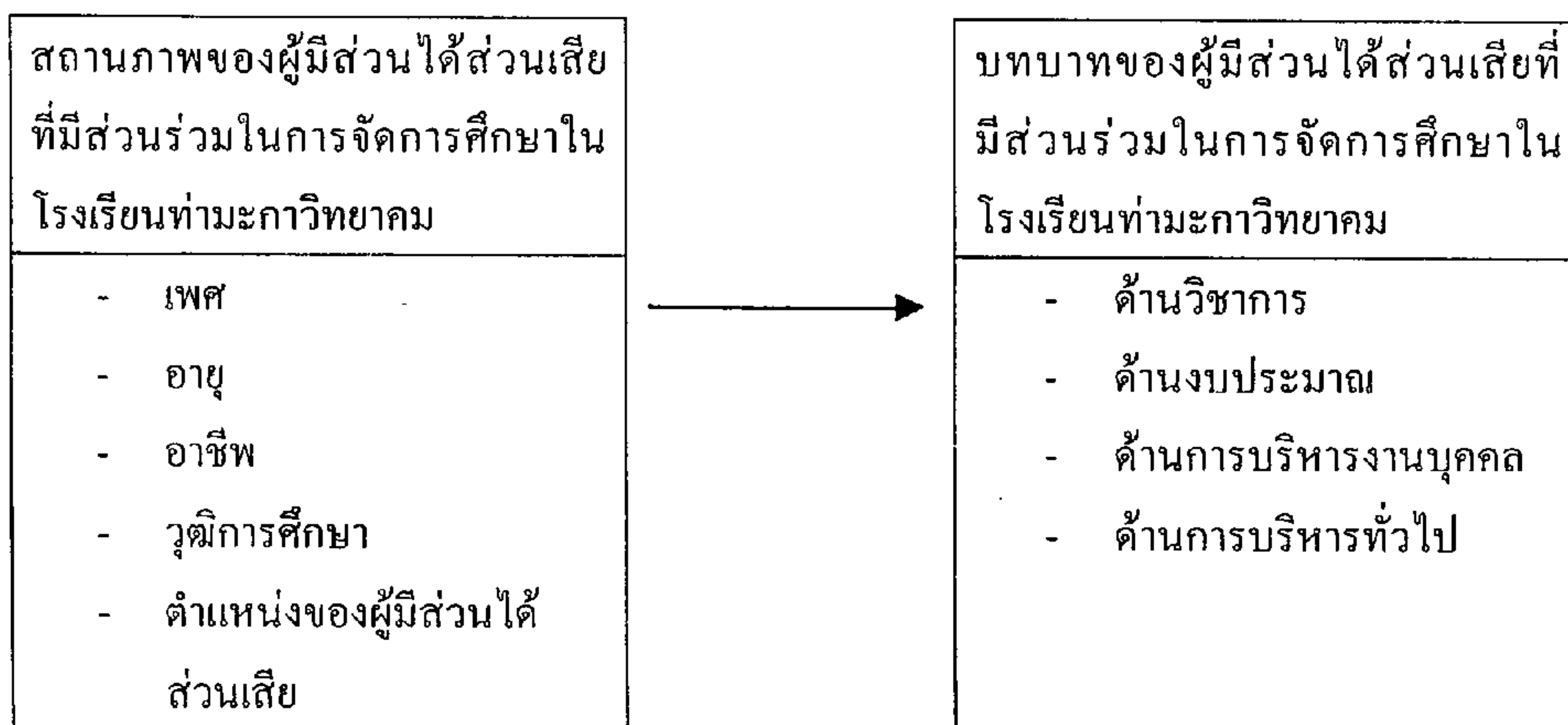
6.2 ปริญญาตรีหรือสูงกว่า คือ วุฒิการศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่ได้รับจากการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา โดยได้รับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าหรือสูงกว่า

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การจัดการศึกษาในปัจจุบันดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 โดยมีหลักการให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (ALL FOR EDUCATION) (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 5) จากหลักการดังกล่าว ในช่วงระยะของการเปลี่ยนแปลงภายใต้บทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จึงมีแนวคิดในการจัดการศึกษาโดยให้สังคมมีส่วนร่วม มาใช้ในกระบวนการปฏิรูปการศึกษา โดยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมจัดการศึกษาในสถานศึกษาในงานด้านวิชาการที่เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน งานด้านงบประมาณ งานด้านบุคลากร และงานด้านการบริหารทั่วไป โดยมีบทบาทการมีส่วนร่วมตัดสินใจในงานดังกล่าว ในเรื่องการวางแผน การปฏิบัติ การกำกับติดตาม ตรวจสอบ การประเมินและสะท้อนผลงานที่ดำเนินงาน ซึ่งการตัดสินใจต้องอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกัน (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 24-22)

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิกรอบแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษาโดยนำเสนอเป็นหัวข้อตามลำดับดังนี้

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. การบริหารโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม
3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา
5. บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียน

การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ โรงเรียน ซึ่งเป็นสถาบันทางสังคมอย่างหนึ่ง และผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการต่าง ๆ เพื่อให้การบริการทางการศึกษาของโรงเรียนนั้นบังเกิดผลตามจุดมุ่งหมาย การที่ผู้บริหารจะบริหารโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทราบขอบเขตและหน้าที่ของงานว่า จะต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง เพราะในการบริหารโรงเรียน ผู้บริหารต้องทำหน้าที่หลายประการ เพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนา

รูปแบบของการบริหารโรงเรียน

แมกเคลียร์และเฮนเคลย์. (McCleary and Hencley. 1970 : 17) ได้เสนอรูปแบบของการบริหารโรงเรียนไว้ 3 ขั้นตอน คือ

1. วางนโยบายทางการศึกษา กิจกรรมที่จะต้องทำ คือ การกำหนดนโยบายที่ต้องตอบคำถามว่า ผู้เรียนคือใคร จะสอนอะไรแก่ผู้เรียน การบริหารหรือการสนับสนุนทางการศึกษาที่จะจัดให้มีอะไรบ้าง เป็นงานที่เกี่ยวกับการกำหนดทิศทาง และนโยบายการศึกษา
2. การบริหารหรือการจัดการขององค์การ เป็นงานแปลงนโยบายออกมาเป็นกิจกรรมของสถาบันหรือโรงเรียน หรือเป็นงานบริหารการศึกษาของโรงเรียนที่ผู้บริหารทำงานร่วมกับครู

3. งานด้านเทคนิคการจัดการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำตารางสอน

การกำหนด และมอบหมายงาน การอำนวยความสะดวก การงบประมาณ การควบคุมตรวจสอบ ซึ่งเป็นงานส่งเสริมการเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมนักเรียน และงานบริหารทั่วไป

จุดมุ่งหมายในการบริหารโรงเรียน

การบริหารโรงเรียน เป็นการเน้นความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนในการจัดการดูแลการศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความร่วมมือ และศักยภาพของ คณะครู และผู้ร่วมงานทั้งหมด ผสมกับการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่

กูด. (Good. 1973 : 1) ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องบริหารโรงเรียนโดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อ

1. อำนวยความสะดวกต่อการสร้างนโยบาย การกำหนดเป้าหมาย ความต้องการทางการศึกษา เพื่อพัฒนานโยบายของโรงเรียนให้เกิดผลทางปฏิบัติ
2. เร่งรัดควบคุมการดำเนินงานในหน้าที่ ความรับผิดชอบของโรงเรียนให้ก้าวหน้าออกไปในทางที่ดี
3. จัดระบบงานการบริหารงานบุคคล การใช้วัสดุอุปกรณ์การศึกษา และ แหล่งวิทยาการต่าง ๆ ให้เกิดผลประโยชน์ตามแผนงานที่กำหนดไว้

การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

กรมสามัญศึกษา. (2529 : 21-22) ได้กำหนดกลวิธีในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาให้ดำเนินการไปตามวัตถุประสงค์สำคัญ ดังนี้

1. กำหนดโครงสร้างการบริหารงาน แผนงาน และบุคลากร คณะกรรมการที่รับผิดชอบให้ชัดเจน และให้มีการประสานงานกันอย่างใกล้ชิดระหว่างส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค เพื่อให้มีเอกภาพในระบบงาน
2. กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย แนวทางปฏิบัติงาน และเป้าหมายของงานด้านปริมาณ คุณภาพ และเวลา ทั้งในระดับกรม และระดับจังหวัดในระยะเวลาแต่ละปีให้ชัดเจน เป็นแนวทางให้ปฏิบัติได้จริง เพื่อให้เกิดเอกภาพในด้านความคิด และแนวทางการปฏิบัติงาน
3. กระจายอำนาจการบริหารงานส่วนหนึ่งในการบริหารบุคลากร การจัดซื้อ จัดจ้าง การบริหารงานและโครงการไปยังโรงเรียน และจังหวัด โดยส่งเสริมให้คณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดเป็นกำลังสำคัญในการช่วยดำเนินงาน วิธีการวางแผนการปฏิบัติงาน และการประเมินผลงาน/โครงการ ตลอดจนประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติหน้าที่

4. สนับสนุนส่งเสริม และเร่งรัดให้ข้าราชการครู อาจารย์ กระทำหน้าที่ให้ สมบูรณ์ได้คุณภาพ และให้ได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามแผนงาน /โครงการต่าง ๆ ที่ได้รับ มอบหมายด้านการประสานสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด และด้วยความสามัคคีกลมเกลียวกัน ในการ ทำงานให้ใช้หลักการทำงานเป็นคณะ และการสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกัน ในระหว่างบุคคล ที่เกี่ยวข้อง ด้วยการปรึกษาหารือกัน เพื่อสร้าง และพัฒนาประสิทธิภาพ และคุณภาพของงาน สร้างความเข้าใจในหลักการ วิธีการร่วมมือกัน เรื่องใดที่ได้ปรึกษาหารือและตกลงกันแล้ว จะต้อง ถือเป็นหลักในการปฏิบัติร่วมกันด้วยความสามัคคี ทั้งนี้ด้วยหลักการของการใช้เหตุผล การใช้ ปัญญา และการเห็นคุณประโยชน์ต่อนักเรียนและการศึกษา ตามนโยบายของกรมเป็นสำคัญ

5. ส่งเสริมมาตรการที่จะสร้างขวัญ กำลังใจที่จะปฏิบัติงานหน้าที่ และลดปัญหาต่าง ๆ ที่จะทำลายขวัญ กำลังใจในการทำงาน พร้อมทั้งจะจัดให้มีการส่งเสริมการปฏิบัติงานหน้าที่ให้มีผล งานดีเด่นด้วยการใช้นวัตกรรมในการทำงาน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุมเสนอผล งานดีเด่น การยกย่องเชิดชูเกียรติผู้มีผลงานริเริ่มสร้างสรรค์ มีการใช้นวัตกรรมจนได้ ผลงาน ดีเด่น ส่งเสริมให้ผลงานเป็นฐานในการสร้างความก้าวหน้าของตำแหน่งหน้าที่การงาน

6. เร่งรัดพัฒนาการดำเนินงาน โครงการโรงเรียนพี่โรงเรียนน้อง ให้เกิดผลงานตาม นโยบาย เป้าหมาย และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันทั่วประเทศ

7. เร่งรัดพัฒนาระบบงานนิเทศการศึกษา และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้าง ความเข้าใจในกรอบนโยบาย หลักการ เกณฑ์ แนวทางปฏิบัติของงาน และโครงการต่าง ๆ เพื่อ ให้เกิดการประสานสัมพันธ์สอดคล้องกันในการปฏิบัติงานในส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค พร้อมทั้ง เร่งรัดพัฒนาระบบงาน กำกับ ดูแล ตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงาน เพื่อให้งานต่าง ๆ ดำเนินงานไปตรงตามนโยบายของกรม และมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของแต่ละโครงการ

8. ช่วยกันระดมสรรพกำลังมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้เพียบพร้อมในความสามารถ 3 ประการ คือ การศึกษาต่อ การเข้าสู่ตลาดแรงงาน และการประกอบอาชีพอิสระตามบิดามารดา หรืออาชีพท้องถิ่น ทั้งนี้ตามความเหมาะสม และโอกาสของนักเรียนแต่ละคน

บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา

นอกจากนี้ กรมสามัญศึกษา. (2531 : 3-4) ได้กำหนดบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และให้อำนาจแก่ผู้บริหาร โรงเรียน 5 ประการ คือ

1. ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้ปฏิบัติราชการตามที่กรมสามัญศึกษาได้มอบหมายให้ทั้งใน ด้านการบริหารโรงเรียน และรับผิดชอบงานราชการของส่วนราชการนั้น ๆ
2. ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการครู และลูกจ้างของโรงเรียน นอกจากนี้ ยังต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่กระทรวง กรม จังหวัด มอบหมายให้เป็นครั้งคราว

3. ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้รับผิดชอบการเรียน การสอน การอบรม การสร้างสรรค์ พฤติกรรมอันดีงามที่พึงประสงค์ และการเลือกอาชีพในอนาคตของเยาวชนในโรงเรียน

4. ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัดให้มีการศึกษาข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางปฏิบัติ กำหนดกรอบแผนงาน กำหนดผู้รับผิดชอบตามนโยบาย ติดตามผลงาน แก้ปัญหา พัฒนางาน สร้างขวัญและกำลังใจ ยกย่องเชิดชู และประเมินผลเพื่อการพัฒนา ประชาสัมพันธ์ และรายงานสู่ประชาชน จังหวัด กรม กระทรวง

5. ผู้บริหารโรงเรียน เป็นผู้สร้างสัมพันธภาพอันดี และช่วยแก้ปัญหาให้แก่ชุมชนอันประกอบด้วย บ้าน วัด โรงเรียน ตามนโยบายของชาติในเรื่องแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารโรงเรียนให้ครอบคลุม บทบาทหน้าที่สำหรับผู้บริหารโรงเรียนนั้น กรมสามัญศึกษา ได้กำหนดขั้นตอนในการปฏิบัติงานไว้เป็น 6 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดนโยบาย และชี้แนวปฏิบัติในโรงเรียน

ผู้บริหารเป็นผู้วิเคราะห์นโยบายจากหน่วยเหนือ คือ กรม กระทรวง รัฐบาล นำมาวางเป็นนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติไว้ชัดเจน ให้ผู้ถือปฏิบัติสามารถเข้าใจได้ตรงกัน และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกรอบแผนงาน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดกรอบแผนงาน/โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ตามนโยบายในขั้นตอนที่ 1 เพื่อให้สอดคล้องกับแผน โครงการ และกิจกรรมที่กำหนดให้ทำในระยะเวลาใด มีขอบเขตกว้างแคบมากน้อยเพียงใด ตามความเหมาะสมของแต่ละแผน

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดผู้รับผิดชอบ แผนงาน งาน/โครงการ กิจกรรม

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบ โดยการพัฒนาองค์กร และจัดตั้งเป็นคณะกรรมการ อนุกรรมการ คณะทำงานหรือเป็นส่วนบุคคล ทุกขั้นตอนของนโยบายแผนงาน งาน/โครงการ กิจกรรม โดยสามารถควบคุม ตรวจสอบ ติดตามงานได้ทุกระยะขั้นตอนจนกว่างานนั้นจะสัมฤทธิ์ผลตามที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 4 กระตุ้น เร่งรัด

ผู้บริหารเป็นผู้พัฒนาการกระตุ้น ให้ผู้รับผิดชอบ แผนงาน งาน/โครงการ กิจกรรม ดำเนินตามนโยบาย เพื่อให้งานนั้นดำเนินการไปตามกำหนดเวลาของแผน

ขั้นตอนที่ 5 การติดตาม และนิเทศ

ผู้บริหารจำเป็นต้องควบคุม ติดตาม ดูแล และนิเทศ ช่วยแก้ปัญหา พัฒนางาน สร้างขวัญและกำลังใจเพื่อให้งานนั้นเป็นไปตามแผน และโครงการ จึงจำเป็นต้องกำหนดการติดตามผลงานนั้น เป็นระยะสั้น ระยะยาว ตามความจำเป็นเพื่อผู้บริหารจะได้สังเกต และดูความเคลื่อนไหวของงาน และยังเป็นการให้ผู้ปฏิบัติเกิดความรู้สึกว่า เขาได้ทำงานภายใต้ความสนใจ และดูแลอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนที่ 6 การประเมินผลงานเพื่อการพัฒนาประชาสัมพันธ์ และรายงาน

ผู้บริหารเป็นผู้กำหนดรูปแบบและแนวการประเมินผล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประชาสัมพันธ์และการรายงานผลต่อประชาชน จังหวัด กรม กระทรวง

โสภาค วิริโยธิน. (2533 : 3-4) ให้ความเห็นว่า ในการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารจะต้องพัฒนางานในโรงเรียนที่สำคัญ คือ

1. โครงสร้างในโรงเรียนมัธยมศึกษา โครงสร้างสายงานในการทำงานส่วนมากจะไม่ค่อยชัดเจน จึงทำให้เกิดความขัดแย้ง ไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน การบริหารที่มีประสิทธิผลนั้น โครงสร้างต้องชัดเจน ทุกคนเข้าใจในบทบาทของตนเอง รู้ว่าสายงานของตนมีอย่างไร จะประสานกับใคร
2. คนหรือพฤติกรรมสังคม คนมีความแตกต่างกัน การทำงานร่วมกัน ถ้าไม่เข้าใจความรู้สึกของคนอื่น ไม่เข้าใจพฤติกรรมทางจิตวิทยา ก็จะทำให้คนยึดมั่นในตนเองเป็นป่อเกิดแห่งความขัดแย้ง และยิ่งทำงานไปก็จะเป็นงานที่เหนื่อยหน่าย จึงเห็นควรที่จะต้องพัฒนาอบรมเพิ่มความรู้อยู่เสมอ
3. งานหรือกิจกรรม งานในโรงเรียนมัศึกษานั้น มีมากมายที่ต้องปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัยอยู่เสมอ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางวิทยาศาสตร์ที่ก้าวหน้าทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป
4. การเงิน เป็นงานที่ผู้บริหารจะต้องเอาใจใส่ จะมีระเบียบกฎเกณฑ์ที่ใหม่อยู่เสมอ จะต้องมีการแก้ไขพัฒนาอยู่เสมอ
5. เทคโนโลยี และนวัตกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา การเรียนการสอน หลักสูตรจะมีการพัฒนาอยู่เรื่อยๆ เป็นเรื่องที่ต้องเอาใจใส่ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีในปัจจุบันค่อนข้างจะเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นในโรงเรียนสิ่งเหล่านี้ต้องจัดซื้อ จัดหาให้สอดคล้องกับสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ในการบริหารงานโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาปัจจุบันนี้ จะมีงานต่าง ๆ เป็นจำนวนมากที่ต้องรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ นักเรียน บรรจง พงศ์ศาสตร์. (2536 : 2)

ให้ความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจะกระตุ้นให้ครูอาจารย์ให้ความสนใจกับบรรยากาศทางวิชาการเพิ่มมากขึ้น หามาตรการต่าง ๆ มาเร่งให้เกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาตนเอง รับผิดชอบตัวเอง และสังคม รู้จักหาเทคนิคหรือกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนมาช่วยเสริม ผู้บริหารโรงเรียนต้องช่วยครูให้เพิ่มประสบการณ์ ทั้งในด้านเทคนิคการถ่ายทอดความรู้ จัดกระบวนการเรียนการสอนให้ครูมีทักษะในการสอน เพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์สูงขึ้น และเปลี่ยนแปลงวิธีเพื่อลดความเบื่อหน่ายจำเจซ้ำซาก

สรุปได้ว่า การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยการวางแผน การจัดหน่วยงาน และองค์ประกอบอื่น ๆ ที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยการใช้ทรัพยากรมนุษย์ และทรัพยากรอื่น ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 9 ให้มีการจัดระบบ และกระบวนการจัดการศึกษาโดยยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ การกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่นและสถานศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนมีการระดมทรัพยากรมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการโรงเรียน ทำหน้าที่กำกับ และส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 13) การกระจายอำนาจ การบริหารให้โรงเรียน จะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับ สถานศึกษา และชุมชน ที่จะมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ (ชัยพจน์ รักราม. 2544 : 54)

1.1 งานด้านวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ เป็นงานสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาโดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน

1.1.1 ความหมาย

ชัยวัฒน์ บุญทริก. (2533 : 72) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของครู และนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535 : 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

พิชัย เสี่ยมจิตต์. (2542 : 3) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การใช้ ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการบริหารมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารในการจัด กิจกรรมการพัฒนาหรือปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

จากความหมายที่กล่าวแล้วข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าการบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ที่จะนำทรัพยากรในการ บริหารมาจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

1.1.2 ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วยงานต่อไปนี้
(ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 17-19)

1.1.2.1 การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนา หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดการล่วงหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีรายละเอียด ของงานดังนี้

- 1) แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตร การจัด ปฏิทินการศึกษา ความรับผิดชอบของงานตามภาระหน้าที่ การจัดขั้นตอนและเวลาในการทำงาน
- 2) โครงการสอน เป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องการสอนตาม หลักสูตร
- 3) บันทึกการสอน เป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะ สอนในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวันหรือสัปดาห์ โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้าและยึดโครงการสอน เป็นหลัก

1.1.2.2 การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถาน ศึกษาดำเนินไปด้วยดีและสามารถปฏิบัติได้จึงต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

- 1) การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจน ผู้เรียนในแต่ละรายวิชา
- 2) การจัดชั้นเรียน เป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน
- 3) การจัดครูเข้าสอน การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของ สถานศึกษา และความพร้อมของบุคลากร รวมถึงการเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

4) การจัดแบบเรียน โดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่น เป็นหนังสือประกอบหรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

5) การปรับปรุงการเรียนการสอน เป็นการพัฒนาครูผู้สอน ให้ก้าวหน้า วิทยาการเทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้าของสังคม ธุรกิจ อุตสาหกรรม เป็นต้น

6) การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงาน เป็นการให้นักเรียน นักศึกษารู้จักนำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงใน สาขาวิชาและอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

1.1.2.3 การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดการเกี่ยวกับสิ่งอำนวยความสะดวก และการส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้แก่

1) งานการจัดการเรียนการสอน เป็นสิ่งที่เอื้อต่อการศึกษานักเรียน นักศึกษา เน้นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการเรียนการสอน

2) การจัดห้องสมุด เป็นที่รวมหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียน นักศึกษา ได้ศึกษาและค้นคว้าเพิ่มเติม

3) การนิเทศการสอน เป็นการช่วยเหลือแนะแนวครูให้เกิด การปรับปรุง และแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

1.1.2.4 การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อให้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

1.1.3 ขั้นตอนการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2535 : 19 – 20)

1.1.3.1 ขั้นตอนการดำเนินการ จะเป็นการกำหนดนโยบายและวางแผนงาน ด้านวิชาการโดยมีงานต่อไปนี้

- 1) จัดทำแผนงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
- 2) จัดสภาพงานวิชาการและวิธีการทำงาน
- 3) จัดครูอาจารย์เข้าสอน
- 4) จัดทำโครงการสอน
- 5) จัดทำปฏิทินการปฏิบัติงาน

- 6) จัดตารางสอน
- 7) ปฐมนิเทศนักเรียน
- 8) การลงทะเบียนเรียน

1.1.3.2 ขั้นการดำเนินงาน เป็นขั้นที่จัดและดำเนินงาน รวมทั้งการควบคุมดูแลให้ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้

- 1) การดำเนินการสอนตามหลักสูตร โดยการดูแลให้การสอนเป็นไปตามโครงการสอนในแต่ละวิชา เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ
- 2) การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรทางด้านวิชาการได้แก่ การจัดโครงการสอนซ่อมเสริม โครงการส่งเสริมเด็กเรียนดี โครงการส่งเสริมการค้นคว้าด้วยตนเอง การจัดชุมนุมต่าง ๆ ลูกเสือและเนตรนารี มีการแนะแนวการศึกษาและอาชีพ ตลอดจนการให้คำปรึกษาในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียนเพื่อเป็นแหล่งค้นคว้า
- 3) งานเกี่ยวกับการบริการ การส่งเสริมให้มีการบริการเกี่ยวกับสื่อการสอน เพื่อช่วยเหลือครูในด้านการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

1.1.3.3 ขั้นส่งเสริมและติดตามผลในด้านวิชาการ เพื่อให้ได้มาตรฐานของงานวิชาการ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริม ปรับปรุง พัฒนา และประเมินผลงานด้านวิชาการดังนี้

- 1) ส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปรับปรุงตนเองด้านวิชาการ
- 2) สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานทางวิชาการ ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมาย และนโยบายที่เหมาะสมกับโรงเรียนและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
- 3) ริเริ่มและสร้างสรรค์ในการปรับปรุงงานด้านวิชาการ
- 4) จัดบรรยากาศทางวิชาการในสถานศึกษา เช่น การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทางด้านวิชาการ
- 5) จัดให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาทางวิชาการ
- 6) จัดตั้งคณะทำงานทางวิชาการขึ้น ลักษณะของคณะทำงานอาจจะรวมกันเป็นคณะครูในแผนกเดียวกัน มาร่วมกันทำงานแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน
- 7) ส่งเสริมให้จัดตั้งชุมนุมหรือชมรมทางวิชาการ เพื่อจัดกิจกรรมและเผยแพร่งานวิชาการ
- 8) ส่งเสริมให้มีการเข้าร่วมประชุมสัมมนาฝึกอบรม เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้และเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการ
- 9) ส่งเสริมให้ศึกษาต่อเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ

1.2 งานด้านงบประมาณ

การงบประมาณ เป็นวิธีการทางการเงินที่ผู้บริหารวางแผนการดำเนินงานของตนหรือหน่วยงานของตนโดยแสดงถึงรายรับ รายจ่าย การงบประมาณทำหน้าที่วางแผน และเป็นตัวควบคุมการดำเนินงานของผู้บริหารในหน่วยงานอีกด้วย

1.2.1 ความหมาย

ปนัดดา อินทร์พรหม. (2539 : 7) กล่าวว่างบประมาณ หมายถึง การนำเสนออย่างเป็นลำดับจากผลการคาดคะเนเกี่ยวกับผลการปฏิบัติของแผนงาน โครงการ หรือแผนกลยุทธ์

อัมพร วัชรพิบูลย์. (2539 : 160) กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง การวางแผน เป้าหมายกำไรขององค์การที่แสดงออกมาเป็นตัวเลขอย่างมีระบบ เมื่อจัดทำงบประมาณแล้วจะนำผลการปฏิบัติจริงมาเปรียบเทียบกับงบประมาณ เพื่อให้ผู้บริหาร ทราบว่า การปฏิบัติงานนั้น บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่

เพ็ญศรี ภู่อุทัย. (2540 : 31) กล่าวว่า งบประมาณ หมายถึง แผนการดำเนินงานทั่วไปที่แสดงถึงการจัดหา การใช้ทรัพยากรในช่วงระยะเวลาที่กำหนดและเป็นแผนงานสำหรับอนาคตที่แสดงในเชิงตัวเลข ผลต่างของตัวเลขที่เกิดขึ้นต้องวิเคราะห์และชี้แจงเหตุผล

จากความหมายที่กล่าวแล้วข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า งบประมาณเป็นแผนงานที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษรและแสดงออกมาในรูปของโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีการประมาณค่าใช้จ่าย ตลอดจนทรัพยากรที่จำเป็นในการลงทุน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามแผนที่วางไว้ จะมีขั้นตอนของการกระทำ 3 ขั้นตอน คือ การจัดเตรียม การอนุมัติ และการบริหาร

1.2.2 ขอบข่ายของงานด้านงบประมาณ

ในการดำเนินงานของหน่วยงานให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้งบประมาณที่จำกัด จำเป็นต้องดำเนินการตามมาตรฐานการจัดการทางการเงิน 7 ด้าน ดังนี้ (ใหญ่ เสริมเจริญกิจ และคณะ. 2544 : 50 – 52)

1.2.2.1 การวางแผนงบประมาณ (Budget Planning) การจัดงบประมาณของประเทศที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในชาตินั้น ส่วนราชการจำเป็นต้องดำเนินการในสิ่งที่เป้นพันธกิจหลักของหน่วยงาน เพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายขององค์กร และเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ ดังนั้น สิ่งที่จะต้องดำเนินการเป็นสิ่งแรกก็คือ การจัดทำแผนกลยุทธ์ เพื่อนำกลยุทธ์ที่ได้ไปใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ และจะต้องบอกได้ถึงผลผลิตและผลลัพธ์จากการดำเนินงานคืออะไร จะใช้สิ่งใดเป็นตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน

1.2.2.2 การคำนวณต้นทุนผลผลิต (Output Costing) ต้นทุนผลผลิต เป็นสิ่งจำเป็นอย่างหนึ่งสำหรับการจัดทำและบริหารงบประมาณ เพราะต้นทุนผลผลิตเป็นตัวที่แสดงถึง

ราคาของผลผลิตที่รัฐบาลจะต้องจัดซื้อมาจากหน่วยงาน เป็นตัวชี้วัดอย่างหนึ่งในการวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน รวมถึงประโยชน์ในการพิจารณาทบทวนการดำเนินงานของหน่วยงานว่า งาน/โครงการดังกล่าวจะดำเนินการต่อไปหรือหยุดการดำเนินการหากดำเนินงานไม่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพ

1.2.2.3 การจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement Management) กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดการประหยัดในการใช้จ่ายงบประมาณแผ่นดิน และจะมีผลกระทบโดยตรงต่อต้นทุนของการผลิต กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ดี โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้ จะช่วยลดการสูญเสียงบประมาณ ดังนั้นส่วนราชการจะต้องจัดระบบจัดซื้อจัดจ้างที่ดี มีแผนในการจัดซื้อจัดจ้างที่บ่งบอกว่าจะจัดซื้อจัดจ้างพัสดุชนิดไหน จำนวนเท่าไร ในเวลาใด และจะจัดซื้อจัดจ้างอย่างไร เพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพยากรที่ใช้ในการดำเนินงานได้ทันเวลา มีปริมาณ คุณภาพ ราคาที่เหมาะสมและสมประโยชน์ในการใช้

1.2.2.4 การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณ (Financial Management and Budget Control) การควบคุมงบประมาณเป็นกลไกที่จำเป็นสำหรับการประกันว่า ความคล่องตัวทางการเงินงบประมาณที่ส่วนราชการได้รับจากหน่วยงานกลางนั้น จะไม่นำไปสู่การกระจายงบประมาณที่ไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้น ภายในส่วนราชการแต่ละระดับจะต้องมีมาตรฐานในการควบคุมงบประมาณ รวมถึงการกำหนดความรับผิดชอบในเรื่องการบัญชีและการเงิน

1.2.2.5 การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินการ (Financial and Performance Reporting) การรายงานทางการเงินและผลการดำเนินงาน และส่วนหนึ่งของกระบวนการ ติดตามและประเมินผล เป็นการแสดงความโปร่งใสของการใช้จ่ายเงิน ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติ เป็นเครื่องมือที่ใช้กำกับการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ เพื่อจะบ่งชี้ถึงผลการดำเนินงานและการใช้จ่ายในแต่ละช่วงเวลา รวมถึงเป็นข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ในการตัดสินใจของรัฐบาลว่า ควรจะดำเนินกิจกรรมหรือมีหน่วยงานนั้นต่อไปหรือไม่อย่างไร

1.2.2.6 การบริหารสินทรัพย์ (Asset Management) นับเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานของทุกองค์กร หากองค์กรมีการใช้สินทรัพย์ที่ไม่คุ้มค่าหรือไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นผลให้มีต้นทุนในการดำเนินการสูงกว่าที่ควรจะเป็น สาเหตุทั่วไปของการสิ้นเปลืองงบประมาณอันเนื่องมาจากการใช้สินทรัพย์ ได้แก่ ไม่มีการบำรุงรักษาสินทรัพย์ ความสูญหาย การจัดซื้อสินทรัพย์ใหม่ในขณะที่สินทรัพย์เดิมยังสามารถใช้งานได้ การขาดความชัดเจนของกฎระเบียบในการขายสินทรัพย์เดิมที่ไม่ก่อให้เกิดผลผลิต รวมถึงการขาดการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่

ให้บังเกิดผลประโยชน์สูงสุด ดังนั้น องค์การภาครัฐจึงจำเป็นต้องมีการบริหารสินทรัพย์ที่มีอยู่ให้เกิดสัมฤทธิ์ผล และมีการจัดซื้อสินทรัพย์ใหม่เท่าที่จำเป็นอย่างแท้จริง

1.2.2.7 การตรวจสอบภายใน (Internal Audit) การปรับเปลี่ยนระบบงบประมาณ จากงบประมาณแบบแผนงานไปสู่ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จะมีการลดบทบาทของหน่วยงานกลางที่เคยทำหน้าที่ในการควบคุมการดำเนินงานของส่วนราชการ และให้ส่วนราชการมีความคล่องตัวในการบริหารงบประมาณมากขึ้น ในขณะเดียวกันอาจจะส่งผลให้มีการใช้งบประมาณอย่างไม่มีประสิทธิภาพได้ ดังนั้น การตรวจสอบภายใน จึงถือเป็นกลไกที่สำคัญในการควบคุมการใช้งบประมาณให้เป็นไปในทางที่ถูกต้องและมีสัมฤทธิ์ผล

1.2.3 แนวทางการจัดทำงบประมาณของโรงเรียน

โรงเรียนหรือสถานศึกษาส่วนใหญ่ มีบทบาทโดยตรงในช่วงของการเตรียมและการใช้งบประมาณ ซึ่ง คิลก บุญเรืองรอด. (2537 : 166 – 167) ได้เสนอแนวทางการจัดทำงบประมาณพอสังเขปดังนี้

1.2.3.1 ตารางเวลา โรงเรียนจะต้องมีการกำหนดตารางหรือปฏิทินการจัดทำ งบประมาณของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวงจรงบประมาณ โดยเฉพาะขั้นของการเตรียมการอนุมัติงบประมาณ การใช้งบประมาณ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดความแน่นอนชัดเจนในทางปฏิบัติ ควรจะได้กำหนดตารางเวลาหรือปฏิทินการทำงบประมาณและการใช้งบประมาณประจำปี

1.2.3.2 องค์การหรือหน่วยงานรับผิดชอบ การจัดทำงบประมาณและการใช้งบประมาณแต่ละโรงเรียนหรือสถานศึกษาจะมีภารกิจเกิดขึ้นพร้อม ๆ กัน 3 ภารกิจ คือ การใช้งบประมาณปฏิบัติงาน การติดตามประเมินผลและรายงาน การจัดทำแผนและงบประมาณ จึงเป็นการยากที่จะมอบภารกิจนี้อยู่ในบุคคลเดียวหรือหน่วยงานย่อยเพียงหน่วยเดียว ถ้าต้องการความมีประสิทธิภาพของงานจะต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบในการจัดทำงบประมาณ และทำหน้าที่ติดตามประเมินผล ถ้าหากเป็นสถาบันการศึกษาขนาดใหญ่จะต้องมีหน่วยงานรับผิดชอบทำหน้าที่นี้โดยเฉพาะ

1.2.3.3 การทำคำของบประมาณ ในปัจจุบันจะต้องมีการพิจารณา การจัดทำให้รอบครอบจะต้องอาศัยข้อมูลหลาย ๆ ด้าน ข้อที่สำคัญจะต้องคำนึงถึงผลการปฏิบัติในรอบปีงบประมาณที่ผ่านมาแล้วมาประกอบการพิจารณาทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ และจะต้องมีการวิเคราะห์แผนพัฒนานโยบายของรัฐบาล เพื่อจะนำมาประกอบการพิจารณาจัดแผนงบประมาณ นอกจากนี้จะต้องมีการจัดทำประมาณการรายรับเพราะจะช่วยให้โรงเรียนทราบถึงข้อเอื้ออำนวยและข้อจำกัดของตนเอง รู้แหล่งและปริมาณค่าใช้จ่ายที่พึงจะหามาได้ รวมทั้งมีการรวบรวมข้อมูลทรัพยากรที่โรงเรียนมีอยู่ในปัจจุบัน ทั้งบุคลากร อาคารสถานที่ เครื่องมือเครื่องใช้ ทั้งด้าน

ปริมาณและสภาพการใช้งาน ขั้นตอนสุดท้ายจะเป็นขั้นตอนจัดทำแผนประจำปีและกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์ม ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นการจัดทำที่จำแนกออกเป็นแผนงาน งาน/โครงการ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของแต่ละแผนงาน งาน/โครงการให้ชัดเจน สามารถวัดได้ มีการกำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย รวมทั้งการกำหนดค่าใช้จ่ายของแต่ละแผนงาน งาน/โครงการ ที่จะต้องใช้จ่าย การทำคำขอตั้งงบประมาณจะต้องจัดทำส่งถึงกรมต้นสังกัดประมาณเดือนตุลาคมของทุกปี เพื่อจะได้ดำเนินการจัดส่งให้กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานงบประมาณต่อไป

1.2.3.4 การรับการจัดสรร เมื่อการงบประมาณได้เข้าสู่กระบวนการจนได้รับพิจารณา อนุมัติให้นำออกมาใช้ได้ประมาณปลายปีงบประมาณก่อนหน้าที่จะเริ่มต้นปีงบประมาณใหม่ ช่วงนี้จะเป็นช่วงที่หน่วยงานต้นสังกัดจะพิจารณาจัดสรรงบประมาณไปยังสถานศึกษาหรือโรงเรียน จุดนี้จะเป็นจุดสำคัญในกระบวนการบริหารงบประมาณ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความเป็นธรรมและความเสมอภาค ถ้าหากหลักเกณฑ์ที่ดีในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ อย่างไรก็ตามหากมีการจัดทำแผนงบประมาณอย่างมีหลักเกณฑ์ตรงตามข้อเท็จจริงจะทำให้ยอดงบประมาณที่สถานศึกษาหรือโรงเรียนเสนอขอมากับยอดที่จัดสรรให้จะไม่แตกต่างกันมากนัก และสามารถจะนำงบประมาณที่ได้รับจัดสรรไปดำเนินการได้ตามแผนที่วางไว้

1.2.3.5 การของวงเงิน การแบ่งวงเงิน โดยปกติสำนักงานงบประมาณจะแบ่งออกเป็น 4 วง วงละ 3 เดือน หรือ 3 วง ๆ ละ 4 เดือน แต่ละวงจะมีงบประมาณกระจายไปตามภารกิจและ กิจกรรมที่จะปฏิบัติจริง ผู้ใช้งบประมาณจำเป็นต้องแบ่งค่าใช้จ่ายและใช้จ่ายตามวงเงินที่ขอไว้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องจัดทำแผนปฏิบัติการที่มีการแจกแจงภารกิจหน้าที่ ระยะเวลาที่จะดำเนินการและค่าใช้จ่ายให้ชัดเจน เพื่อจะได้มีการจัดสรรวงสอดคล้องกับกิจกรรมที่จะดำเนินการและบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2.3.6 การรายงาน โดยที่เงินงบประมาณได้จากภาษีของราษฎร รัฐจึงต้องใช้ด้วยความระมัดระวังด้วย การวางแผนงบประมาณด้วยความรอบคอบให้มีการใช้จ่ายเท่าที่จำเป็นเท่านั้นตามด้วยการติดตามควบคุมที่เข้มงวดกวดขันในหลายแนวทาง เช่น การให้แต่ละหน่วยงานที่นำเงินงบประมาณไปใช้ประเมินตนเอง (self evaluation) แล้วรายงานตามแบบฟอร์มของสำนักงานงบประมาณ การตรวจติดตามของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน (ส.ต.ง.) เป็นต้น

1.3 งานด้านการบริหารงานบุคคล

บรรดาปัจจัยในการพัฒนาทั้งมวล คนนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด การที่มีจำนวนคนพอสมควร คนมีความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่หน้าที่การงาน ตลอดจนมีการจัดการที่ดีแล้ว โอกาสที่จะปฏิบัติงานให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพย่อมง่ายขึ้นเป็นอันมาก

1.3.1 ความหมาย

บีช. (Beach. 1980 : 54) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนนโยบายและโครงการเกี่ยวกับตัวบุคคล การคัดเลือกคน การฝึกอบรม การกำหนดสิ่งตอบแทนต่าง ๆ การควบคุมอัตราค่าจ้าง การเสริมสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน การสร้างภาวะผู้นำ ตลอดจนการสร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานในองค์การหรือหน่วยงาน

กิติมา ปรีดีดิลก. (2532 : 82) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การจัดและดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานในองค์การ ตั้งแต่การสรรหาผู้มีความรู้ความสามารถที่มีจำนวนเพียงพอเข้ามาดำเนินงานให้เกิดประโยชน์เต็มที่ ตลอดจนการบำรุงรักษา ส่งเสริม และพัฒนาสมรรถภาพของผู้ปฏิบัติงานให้สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายขององค์การ

พิชัย เสงี่ยมจิตต์. (2542 : 109) กล่าวว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยนำเอาวิธีการต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยสรรหาและเลือกบุคคลเข้าทำงานอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งรู้จักกระตุ้นให้เขาเหล่านั้นเกิดแรงจูงใจที่จะปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่และพึงพอใจในงาน นั้น ๆ อีกด้วย

จากความหมายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การบริหารงานบุคคล หมายถึง การเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานต่าง ๆ มาใช้ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการวางแผนนโยบายในการสรรหา คัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การฝึกอบรม การกำหนดสิ่งตอบแทน การสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดประโยชน์และประสิทธิภาพสูงสุด

1.3.2 ขอบข่ายของการบริหารงานบุคคล

พิชัย เสงี่ยมจิตต์. (2542 : 115 – 116) ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารงานบุคคลดังต่อไปนี้

- 1.3.2.1 การวางแผน กำหนดความต้องการของบุคลากร
- 1.3.2.2 การแสวงหาบุคลากร
- 1.3.2.3 การบำรุงบุคลากร
- 1.3.2.4 การพัฒนาบุคลากร
- 1.3.2.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
- 1.3.2.6 การให้บุคลากรพ้นจากงาน

1.3.3 แนวทางการดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคล

การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลในขอบข่ายดังกล่าวข้างต้น มีแนวการดำเนินการดังนี้ (พิชัย เสงี่ยมจิตต์ 2542 : 115 – 136)

1.3.3.1 การวางแผนกำหนดความต้องการบุคลากรของส่วนต่าง ๆ เป็นสิ่งที่จำเป็น ทั้งนี้เพราะส่วนงานจะต้องคำนึงถึงอนาคตความต้องการของบุคคล ส่วนงานจะต้องต่อสู้หรือรับมือกับการเปลี่ยนแปลงการแข่งขัน ตลาด ข้อมูล ข่าวสาร เทคโนโลยี กฎหมาย บุคลากรที่มีความสามารถมีประสบการณ์อาจเคลื่อนย้ายไปสู่ตำแหน่งหรือส่วนงานใหม่ ก่อให้เกิดปัญหาการขาดแคลน อาทิ ครู อาจารย์ที่เก่ง มีความรู้ความสามารถสูงลาออกไปทำงานบริษัท โอนย้ายไปสอนมหาวิทยาลัย รวมทั้งส่วนงานจะต้องกำหนดกรอบอัตรากำลัง ซึ่งบ่งบอกถึงปริมาณและคุณภาพที่ต้องการ ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดยการวางแผน กำหนดความต้องการ บุคลากรจะเกี่ยวข้องกับสิ่งสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ การวางแผนกำลังคน การวิเคราะห์งาน และการกำหนดตำแหน่ง และการตอบแทน

1.3.3.2 การแสวงหาบุคลากรที่จะปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษาอาจได้มา 2 วิธี คือ การสรรหาและการเลือกสรร ซึ่งสองขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน ซึ่งการสรรหาบุคคลเพื่อให้ได้บุคคลสมัครเข้ามาเพื่อการเลือกสรร โดยกระบวนการสรรหาประกอบด้วยขั้นตอนที่สำคัญ คือ การสำรวจแหล่งกำลังคน การจัดทำใบสมัคร การประกาศรับสมัคร การรับสมัคร และพิจารณาตรวจสอบหลักฐาน และการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิ์สอบ ส่วนการเลือกสรรมีขั้นตอนสำคัญคือ การสอบและการทดสอบ ประกาศผลการคัดเลือก การบรรจุแต่งตั้ง และการทดลองปฏิบัติงาน

1.3.3.3 การบำรุงรักษามูลค่าบุคลากร ผู้บริหารจำเป็นต้องสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษามูลค่าไว้โดยวิธีการให้รางวัล ส่งเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงาน เช่น การให้รางวัลเมื่อปฏิบัติงานดี การเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง การจัดสภาพแวดล้อม การปฏิบัติงานให้ดียกย่องชมเชยการปฏิบัติงาน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน การได้รับการยอมรับจากองค์กรให้เขารู้สึกในความเป็นเจ้าของ

1.3.3.4 การพัฒนาบุคลากร มีขั้นตอนการดำเนินการที่สำคัญดังนี้

- 1) วิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนาบุคลากร
- 2) ตรวจสอบความจำเป็นและความต้องการของแต่ละส่วนงานกำหนดแผนและโครงการในการพัฒนาบุคลากร
- 3) เสนอแผนและโครงการเพื่อขอความเห็นชอบจากผู้บังคับบัญชา

4) กำหนดระเบียบและวิธีปฏิบัติในการดำเนินการประเมินผล
การพัฒนาบุคลากรติดตามผลการปฏิบัติงานบุคลากรที่ได้รับการพัฒนา

1.3.3.5 การประเมินผลการปฏิบัติงาน มีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอนดังนี้

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์การประเมินผลการปฏิบัติงานให้ชัดเจน
- 2) กำหนดแบบและลักษณะงานที่จะประเมินผล
- 3) กำหนดบุคคลผู้ประเมินผล และฝึกอบรมทำความเข้าใจกับ

ผู้ประเมินให้ชัดเจน

- 4) กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการประเมิน
- 5) การวิเคราะห์และนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์

1.3.3.6 การให้บุคลากรพ้นจากงาน อาจกระทำได้หลายวิธี ดังนี้ การลาออก
การลดจำนวนพนักงาน การออกเพราะมีเหตุเสียหาย การเกษียณอายุหรือทุพพลภาพ และตาย

1.4 งานด้านการบริหารทั่วไป

1.4.1 ขอบข่ายและภารกิจการดำเนินงานด้านการบริหารทั่วไป

งานด้านการบริหารทั่วไปตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนกรมสามัญศึกษา
กรมสามัญศึกษา พ.ศ. 2539 ได้กำหนดภารกิจให้โรงเรียนถือปฏิบัติ 7 งาน ประกอบด้วย
(กรมสามัญศึกษา. 2540 : 3)

1.4.1.1 การวางแผนปฏิบัติการของโรงเรียน โรงเรียนดำเนินการในเรื่องการ
กำหนดนโยบายเป้าหมายของโรงเรียน และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

1.4.1.2 การจัดองค์การ โรงเรียนดำเนินการในเรื่องการจัดทำแผนภูมิการบริหาร
โรงเรียน การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ และมอบหมายงาน

1.4.1.3 การจัดระบบสารสนเทศและการพัฒนาระบบงานสารสนเทศ

1.8.1.4 การบริหารงานบุคลากร โรงเรียนดำเนินการในเรื่องการประเมินผลการ
ปฏิบัติงานของบุคลากรและการบำรุงขวัญและให้กำลังใจ

1.8.1.5 การสื่อสารคมนาคมและการประชาสัมพันธ์ โรงเรียนดำเนินการใน
เรื่องการจัดการสื่อสารคมนาคมและการจัดการประชาสัมพันธ์

1.8.1.6 การบริหารการเงิน โรงเรียนดำเนินการในเรื่องการควบคุม การตรวจ
สอบการรับและจ่ายเงิน การประเมินผลการใช้จ่ายเงินตามแผนการใช้จ่าย

1.8.1.7 การประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารทั่วไป โรงเรียนดำเนินการใน
เรื่องการประเมินผลการปฏิบัติงานการบริหารทั่วไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การบริหารโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มีโครงสร้างการบริหารงาน โดยมีผู้อำนวยการเป็นหัวหน้าสถานศึกษา รับผิดชอบในการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา และความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น มีคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม สมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ทำหน้าที่ให้ความคิดเห็นให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาต่าง ๆ ของโรงเรียน ในการบริหารงานของโรงเรียนได้แบ่งสายงานในการบริหารออกเป็น 5 ฝ่าย ได้แก่

2.1 ฝ่ายธุรการ มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติได้แก่ (โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. 2542 : 4-6)

- 2.1.1 งานสารบรรณ และงานทะเบียนประวัติบุคลากร
- 2.1.2 งานการเงินและบัญชี
- 2.1.3 งานพัสดุโรงเรียน
- 2.1.4 งานวางแผนและประเมินผลการปฏิบัติงานฝ่ายธุรการ

2.2 ฝ่ายวิชาการ มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติได้แก่ (โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. 2542 : 7 – 14)

- 2.2.1 งานบริหารและส่งเสริมวิชาการ
- 2.2.2 งานหมวดวิชา
- 2.2.3 งานพัฒนานักเรียน
- 2.2.4 งานทะเบียน – วัดผลและประเมินผลการเรียน
- 2.2.5 งานพัสดุวิชาการ
- 2.2.6 งานนิเทศภายใน
- 2.2.7 งานห้องสมุด
- 2.2.8 งานกิจกรรมในหลักสูตร
- 2.2.9 งานวางแผนและประเมินผลการปฏิบัติงานฝ่ายวิชาการ

2.3 ฝ่ายปกครอง มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติได้แก่ (โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. 2542 : 15-20)

- 2.3.1 งานสำนักงานปกครอง
- 2.3.2 งานป้องกันควบคุม
- 2.3.3 งานส่งเสริมพัฒนา
- 2.3.4 งานนักศึกษาวิชาทหาร
- 2.3.5 งานหัวหน้าระดับ

2.3.6 งานติดตามแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2.3.7 งานวางแผนและประเมินผลการปฏิบัติงานฝ่ายปกครอง

2.4 ฝ่ายบริการ มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติได้แก่ (โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. 2542 : 21 – 30)

2.4.1 งานแนะแนว

2.4.2 งานพยาบาล

2.4.3 งานโสตทัศนศึกษา

2.4.4 งานอาคารสถานที่

2.4.5 งานสหกรณ์

2.4.6 งานโภชนาการ

2.4.7 งานโรงเรียนกับชุมชน

2.4.8 งานประชาสัมพันธ์

2.4.9 งานสวัสดิการ

2.4.10 งานลูกจ้างประจำ

2.4.11 งานวางแผนและประเมินผลการปฏิบัติงานฝ่ายบริการ

2.5 ฝ่ายแผนงานและสารสนเทศโรงเรียน มีภารกิจที่ต้องปฏิบัติได้แก่ (โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. 2542 : 31–33)

2.5.1 งานนโยบายและแผน

2.5.2 งานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามงาน / โครงการของโรงเรียน

2.5.3 งานสารสนเทศโรงเรียน

2.5.4 งานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

การบริหารงานของโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมตามสายงาน 5 ฝ่าย ดังกล่าว รับผิดชอบในการบริหารโดยผู้ช่วยผู้อำนวยการในแต่ละฝ่าย หัวหน้าหมวด หัวหน้างาน ซึ่งบริหารงานในรูปของคณะกรรมการและคณะทำงาน และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลและเห็นชอบของผู้บริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม สมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ให้ความคิดเห็นให้คำปรึกษาให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการบริหารทั่วไป และด้านอื่นๆ ของโรงเรียน เป็นการกระจายอำนาจในการบริหารให้บุคลากรของโรงเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการวางแผนการดำเนินการ การประเมินผล ในการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนให้ได้ประโยชน์คุ้มค่าที่สุดและบังเกิดผลสูงสุดแก่ผู้เรียนและเป็นที่ยอมรับของชุมชน

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม เป็นการเน้นให้เห็นความสำคัญของคนอื่นเป็นทรัพยากรอันมีค่า และสำคัญที่สุดในการพัฒนาด้านต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของประชาชน จะเป็นการช่วยให้ประชาชนช่วยตนเองได้ เพราะการมีส่วนร่วมของประชาชน ถือได้ว่าเป็นหัวใจของการพัฒนาและผลของการพัฒนาจะมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์กับประชาชนมาก

3.1 ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

เออร์วิน. (Erwin. 1976 : 138). ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้คือ การพัฒนาแบบมีกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิดร่วมตัดสินใจ ร่วมแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของประชาชน ให้ความสำคัญ สร้างสรรค์ และความชำนาญของประชาชนแก้ไขปัญหา ร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1977 : 223) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนว่า หมายถึง การร่วมมือของประชาชนนั้น ต้องมีความรู้สึดังนี้

- 1) การเข้าร่วมในการตัดสินใจ ตกลงใจ
- 2) การเข้าร่วมในการดำเนินการของแผนและโครงการพัฒนา
- 3) การเข้าในการติดตามและประเมินโครงการ และแผนงานของการพัฒนา
- 4) การเข้าร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา

อแลสแทร์. (Alastair. 1982 : 18). ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าอะไรควรทำและทำอย่างไร ซึ่งได้แก่ การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากการให้ความหมายของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมา อาจสรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนได้ว่า การที่ประชาชนเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานหรือทำกิจกรรม ต่าง ๆ โดยร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจในการกระทำ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผลจากการคิดและการกระทำที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้สำเร็จตามที่คาดการณ์ไว้

3.2 หลักการมีส่วนร่วม

ทวี ทิมจำ. (2528 : 10). กล่าวว่า หลักในการมีส่วนร่วมคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทุกอย่างให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อให้เขาเป็นผู้ตัดสินใจทำงาน ลงมือทำงานตาม

ที่เขาได้ตัดสินใจไปแล้วด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นการทำให้เขาได้ปฏิบัติตามความสนใจและความต้องการ กรณีที่เขาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจการหรือโครงการนั้น ๆ ทำให้เขามีโอกาสพัฒนาตนเอง

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531 : 10). กล่าวว่า หลักในการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาด้วยความสมัครใจ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางและมีส่วนดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ปรารถนาหรือตั้งไว้ ซึ่งจะทำให้ประชาชนรู้จักตัดสินใจ และปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ สามารถเรียนรู้และพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ไปได้ด้วยตนเอง

3.3 สาระสำคัญของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมในการบริหารองค์กร (Participation) นั้น เป็นแนวความคิดแผนใหม่ที่มุ่งจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กร ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือในองค์กรที่ตนปฏิบัติงานอยู่ด้วยความเต็มใจ มุ่งที่จะสร้างความร่วมมือร่วมใจเพื่อให้งานสำเร็จ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์กร จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการอำนวยความสะดวก สมาชิกอาจมีส่วนร่วมในด้านแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างให้มีพลังจิตให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง ช่วยกระตุ้นให้สนับสนุนเป้าหมายของกลุ่ม ตลอดจนวัตถุประสงค์ขององค์กร ประกอบด้วยสาระสำคัญคือ (ธรรมโชติ โชติกุญชร. 2540 : 224 – 237)

3.3.1 การมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็น มนุษย์เรามีความคิดเห็น และย่อมมีความผูกพันกับหน่วยงานที่ตนปฏิบัติงานอยู่ ความเจริญก้าวหน้า หรือความล้มเหลวขององค์การย่อมมีผลกระทบต่อสมาชิกองค์การนั้นด้วยเสมอ ดังนั้น สมาชิกองค์การจึงย่อมมีความรู้สึกนึกคิดและปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานองค์การ แม้เพียงการแสดง และรับฟังความคิดเห็น ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกว่า บุคคลผู้นั้นได้มีส่วนร่วมในการบริหาร

3.3.2 การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย สมาชิกองค์การนั้นได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการบริหารองค์การแล้ว นอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกขององค์การนั้นแสดงความคิดเห็นแล้ว ยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันระหว่างสมาชิกในองค์การของตน และความร่วมนั้นจะแผ่ขยายออกไปทั้งองค์การ ซึ่งจะทำให้สมาชิกทั้งองค์การมีเป้าหมายเดียว การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมพร้อมปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ซึ่งมีผลทางใจทั้งมีการยอมรับสนับสนุน และมีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

3.3.3 การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าประสงค์เดียวกัน สิ่งนั้นจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลได้เกิด

ความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานในองค์กรนั้น เหตุว่าบุคคลเหล่านั้นได้สำนึกในหน้าที่ดังกล่าวก็ดี หรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ก็ดี ซึ่งกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ร่วมกันก่อตั้งขึ้น ดังนั้น จึงพยายามจะให้ความร่วมมือร่วมใจ และร่วมรับผิดชอบในสิ่งที่กลุ่มร่วมกันสร้างสรรค์ขึ้นอย่างเต็มที่

สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมในการบริหารองค์การดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การนั้นเป็นสิ่งที่มีความจำเป็น และสำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงานขององค์การ และเป็นหน้าที่ของนักบริหารที่จะต้องอำนวยความสะดวกหรือสร้างสรรค์ให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในองค์กรนั้นขึ้นมาให้ได้ และการที่จะสร้างสรรค์ให้เกิดการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การขึ้นได้นั้น ความสำคัญอยู่ที่นักบริหารหรือหัวหน้างานจะต้องอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับลักษณะผู้นำ และสภาพของงานที่จะเอื้ออำนวยต่อการที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจในการบริหารงานขององค์การหรือไม่ เพราะหากผู้นำขององค์การไม่ปรารถนาที่จะให้สมาชิกขององค์การ ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การแล้ว ก็ย่อมเป็นการยากที่จะทำให้การบริหารโดยยึดหลักที่จะน้อมนำบุคคล หรือรวมพลังบุคคลให้มาร่วมกันทำงานให้สำเร็จด้วยดีได้ อย่างไรก็ตาม เป็นที่ยอมรับกันว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การนั้น จะช่วยให้งานขององค์การดำเนินไปด้วยดี สามารถเพิ่มผลผลิตและทำให้คุณภาพของผลผลิตนั้นสูงขึ้น การมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การเป็นการที่บุคคลได้สามารถแสดงความคิด และมีความรู้สึกว่าบุคคลเหล่านั้น เป็นส่วนหนึ่งขององค์การดำเนินไปได้อย่างเต็มพลัง

3.4 ประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วม

โดยที่การมีส่วนร่วมมีประโยชน์ต่อการบริหารงานเป็นอันมาก ดังนั้น จึงอาจกล่าวถึงประโยชน์ของการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การได้ดังนี้ คือ

3.4.1 เป็นการช่วยสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ และสร้างความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นการรวมพลังของบุคคลในกลุ่ม และเป็นการรวมพลังของบุคคลในองค์กรทั้งองค์การ

3.4.2 ช่วยให้ทราบถึงความต้องการขององค์การทั้งหมด แทนที่จะเป็นการเน้นหรือให้ความสำคัญเฉพาะหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่ง

3.4.3 ช่วยเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานให้สูงขึ้น โดยช่วยลดการลางาน การย้ายงาน การหยุดงาน และความเฉื่อยชาในการปฏิบัติงานให้น้อยลง

3.4.4 ช่วยลดความขัดแย้ง และบรรเทาการต่อต้านจากพนักงานระดับต่ำในการปฏิบัติให้น้อยลง กระตุ้นเตือนให้คนอุทิศแรงกายแรงใจให้แก่งานมากขึ้น

3.4.5 ช่วยสร้างบรรยากาศชวนใจให้ทำงาน และช่วยทำให้สุขภาพจิตของคนงานดีขึ้น

3.4.6 เป็นการช่วยเพิ่มผลผลิตขององค์กรให้มีปริมาณสูงและคุณภาพดีขึ้น

3.4.7 เป็นการสร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นซึ่งกันและกันอย่างมั่นคง

3.4.8 เป็นการช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบริหารงาน โดยเฉพาะต้นทุนในการผลิตจะมีการใช้ทรัพยากรขององค์กรอย่างทะนุถนอม เพราะทำให้พนักงานเกิดความรู้สึกว่า เขาเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร

3.4.9 เป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชา เหตุว่าสมาชิกขององค์กรหรือหัวหน้างานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนั้น เกิดความรู้สึกรับผิดชอบด้วยตนเองซึ่งเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้บังคับบัญชาในการควบคุมให้น้อยลง และทำให้ผลของงานดียิ่งขึ้น

การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Management) เป็นวิธีการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้ในการทำงานร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ประเด็นสำคัญของการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการบริหารประกอบด้วย (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 21 – 22)

บุคคลที่มีส่วนร่วมการจัดการศึกษาในระดับท้องถิ่น ประกอบด้วยบุคลากรทางการศึกษาในระดับเขตพื้นที่ทางการศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและนักเรียน บุคคลดังกล่าวคือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ในมาตราที่ 39 ให้สถานศึกษามีอำนาจในการบริหารตนเองในงานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบุคคล และงานด้านการบริหารทั่วไป

งานแต่ละด้านมีแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในวงจรการทำงาน (PDCA – Cycle) ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการทำการตรวจสอบ การมีส่วนร่วมในการประเมินและสะท้อนผลงานที่ดำเนินการ

การมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการ คือ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การกำกับติดตามและการประเมินผล การตัดสินใจ จะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียม

4. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา

ในการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนไปสู่ทิศทางและเป้าหมายที่ต้องการ คือ คุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน ซึ่งกลุ่มบุคคลเหล่านั้น เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารและจัดการศึกษา (Stakeholders) หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 21)

ความสำคัญของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารและจัดการศึกษา เนื่องจากความมีประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ การบริหารโรงเรียนโดยการกระจายอำนาจทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะเปลี่ยนวิถีชีวิต การปฏิบัติงานในโรงเรียนที่จะทำให้ชีวิตการเรียนรู้ของนักเรียนมีคุณค่าและมีความหมาย ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อสังคม และประเทศชาติบ้านเมือง ดังนั้น การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารและจัดการศึกษาของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจในเรื่องที่สำคัญของโรงเรียน อันเป็นการกระจายอำนาจ ความรับผิดชอบ ความผูกพัน และความรู้สึกเป็นเจ้าของ การเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการทำงาน การเรียนรู้ร่วมกัน จะสร้างความเข้มแข็ง และความสำเร็จในการพัฒนาการสอนของโรงเรียน (กรมสามัญศึกษา. 2544 : 43)

ความจำเป็นในการให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษา จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 8 กล่าวว่า การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้ (2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 6) การให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (All For Education) ต้องการส่งเสริมให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานประกอบการ และสถาบันทางสังคม เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในการที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง ในเรื่องการเรียนการสอนและการเรียนรู้ การประสานสัมพันธ์ ระดมและจัดสรรทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องอาศัยการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

5. บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ความหมายของบทบาท

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของบทบาทไว้หลายลักษณะดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. (2525 : 453) ได้ให้ความหมายของคำว่า “บทบาท” ไว้ว่า หมายถึง การทำท่าตามบท การร่ำตามบท โดยปริยายหมายความว่า การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้ เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. (2527 : 50) ได้กล่าวถึงบทบาทว่า หมายถึงการประพฤติ การปฏิบัติของบุคคลตามตำแหน่งและสถานภาพในสังคมนั้น ๆ

ศกลวรรณ เปลี่ยนจำ. (2528 : 7) ได้สรุปความหมายของคำว่าบทบาทไว้ว่า หมายถึง แบบแผนพฤติกรรมของแต่ละบุคคลที่แสดงออกตามหน้าที่และความรับผิดชอบ ทั้งจากความคาดหวังของตนเองหรือของบุคคลอื่นในสังคม เมื่อดำรงตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งที่ได้มาโดยกำหนดหรือได้มาจากความสามารถก็ตาม

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529 : 125) อธิบายไว้ว่าบทบาทหมายถึง การแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่ดำรงตำแหน่งตามนิสัยสิทธิและหน้าที่ของตำแหน่ง

อารีย์ ศรีสังวาลย์. (2529 : 11) ได้ให้ความหมายของคำว่า บทบาทไว้ หมายถึง การปฏิบัติงานในหน้าที่ และความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือส่วนราชการต้นสังกัด อาจเป็นงานในหน้าที่โดยตรง หรือหน้าที่พิเศษก็ได้

เลวินสัน. (Levinson. 1971 : 1) ได้สรุปความหมายของบทบาทไว้ 3 ประการด้วยกัน ได้แก่

บทบาท หมายถึง ปทัสถาน (Norms) ความคาดหวัง (Expectations) ข้อห้าม (Taboos) ความรับผิดชอบ (Responsibilities) และอื่น ๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้ บทบาทตามความหมายนี้คำนึงถึงบุคคลน้อยที่สุด แต่มุ่งไปที่การชี้บ่งถึงหน้าที่อันพึงกระทำ

บทบาท หมายถึง ความคิดเห็นของบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งเองที่จะคิด และทำเมื่อดำรงตำแหน่งนั้น ๆ

บทบาท หมายถึง การกระทำของบุคคลแต่ละคนที่จะกระทำ โดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคม หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่ง นั้น ๆ นั้นเอง

กู๊ด. (Good. 1973 : 502) ได้ให้ความหมายของคำว่าบทบาทไว้เป็นสองนัยคือ นัยหนึ่ง หมายถึง พฤติกรรมของแต่ละคนที่แสดงออกอยู่เป็นประจำในขอบเขตของกลุ่ม และอีกนัยหนึ่ง หมายถึง รูปแบบพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคนที่แสดงออกตามหน้าที่ที่มีอยู่ในสังคม

สรุปได้ว่า บทบาท หมายถึง รูปแบบของพฤติกรรมที่บุคคลจะต้องทำตามหน้าที่ ตำแหน่ง และสถานภาพ ซึ่งมีความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของตนเองกับตำแหน่งทางสังคม บทบาทย่อมมีความแตกต่างกัน เมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน

ทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

บทบาทเป็นพฤติกรรมของบุคคลที่กระทำตามหน้าที่ ตำแหน่ง และสถานภาพในสังคม ได้มีนักสังคมวิทยาได้อธิบายถึงทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาทไว้ดังนี้

โคเฮน. (Cohen. 1979 : 36) ได้อธิบายทฤษฎีบทบาทว่า การที่สังคมกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหนึ่งนั้นเรียกว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด ถึงแม้ว่าบางบุคคลจะมีได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่ปฏิบัติจริงนั้น อาจมีสาเหตุมาจากสิ่งต่อไปนี้

บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนของบทบาทที่ต้องการ

ความไม่เห็นด้วยหรือไม่ลงรอยกับบทบาทที่ถูกกำหนด

บุคคลไม่มีความสามารถที่จะแสดงบทบาทนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชูสเตอร์ และ สมิทซ์ (Schuster and Smith. 1986 : 592) อธิบายถึงทฤษฎีบทบาทว่า เป็นพฤติกรรมทางสังคมไม่ได้ถูกกำหนดโดยสัญชาตญาณ แต่เกิดจากการเรียนรู้ในบริบทของวัฒนธรรมนั้น ๆ บทบาทมีความสำคัญสำหรับบุคคล แต่ไม่จำเป็นต้องควบคุมบุคคลให้ปฏิบัติตามความเจริญทางเทคโนโลยีและวัฒนธรรม ทำให้บทบาทของผู้ใหญ่ในปัจจุบันมีความซับซ้อน และซับซ้อนมากขึ้น โดยบทบาทที่มนุษย์ได้รับแยกเป็นสองทางคือ บทบาทที่รับมา (Acquired roles) เป็นบทบาทที่ขึ้นกับลักษณะพื้นฐานพิเศษที่เราไม่สามารถเลือกได้เช่น เพศ เชื้อชาติ อายุ โดยที่พฤติกรรมและความรับผิดชอบในบทบาทที่รับมา มีความแตกต่างกันขึ้นกับวัฒนธรรมที่บุคคลนั้นอยู่ และบทบาทที่ได้มาด้วยความสามารถ (Achieved roles) เช่น นักเรียน วิศวกร ซึ่งบทบาทเหล่านี้มีองค์ประกอบซึ่งเกี่ยวกับความคาดหวังซึ่งได้รับถ่ายทอดมา ทำให้เกิดรายละเอียดในแต่ละบทบาทต่าง ๆ กัน

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะกรรมการสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทตามระเบียบข้อบังคับดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษา ของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
พ.ศ. 2542

การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษา-
ธิการว่าด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1 กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

5.1.1.1 ศึกษาและทำความเข้าใจในความมุ่งหมาย หลักการของการจัดการศึกษา
ตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

5.1.1.2 ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูล เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชน
ท้องถิ่นที่ตั้งของสถานศึกษา

5.1.1.3 กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษา

5.1.1.4 กำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาด้านวิชาการ บุคลากร งบประมาณ
อาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียนและความสัมพันธ์ชุมชน

5.1.1.5 กำหนดให้สถานศึกษา จัดทำธรรมนูญโรงเรียน

5.1.1.6 กำหนดให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาให้
เสร็จก่อนเปิดภาคเรียนของแต่ละปีการศึกษา

5.1.2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

5.1.2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการประจำปีของ
สถานศึกษา

5.1.2.2 พิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปีกับแผนพัฒนาของ
สถานศึกษา

5.1.2.3 พิจารณาถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการหรือ
ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม/งาน/โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

5.1.2.4 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

5.1.3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตร ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

แนวปฏิบัติ

5.1.3.1 ศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5.1.3.2 ให้ความเห็นชอบสาระหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

5.1.3.3 ให้ความเห็นชอบสาระหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา

5.1.4 กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

5.1.4.1 กำหนดแผนการกำกับและติดตามร่วมกับสถานศึกษา ได้แก่ วิธีการและระยะเวลา

5.1.4.2 ดำเนินการกำกับ ติดตามการดำเนินงานของของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้วิธีการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม ประชุม ฯลฯ

5.1.4.3 ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษาและช่วยเหลือสนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษา

5.1.5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพและได้มาตรฐาน

แนวปฏิบัติ

5.1.5.1 สถานศึกษาจัดทำข้อมูล สารสนเทศเกี่ยวกับจำนวนผู้เรียน การคมนาคมสภาพทางเศรษฐกิจของชุมชน และข้อมูลอื่นที่จำเป็นให้เป็นปัจจุบัน

5.1.5.2 สนับสนุนและจัดหาที่เรียนให้แก่เด็กในพื้นที่บริการได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง

5.1.5.3 จัดหาทุนการศึกษา อุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ แก่ผู้เรียนที่ขาดแคลน และไม่สามารถพึ่งตนเองได้

5.1.6 พิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ

แนวปฏิบัติ

5.1.6.1 สนับสนุนให้เด็กพิการได้มีการเรียนร่วมกับเด็กปกติ

5.1.6.2 สอดส่อง ดูแลเด็กที่ได้รับการทารุณ กดขี่ ข่มเหง ล่วงละเมิดทางเพศ ใช้แรงงานเด็ก กักขัง ฯลฯ ให้ได้รับความช่วยเหลือเป็นพิเศษ

5.1.6.3 สอดส่อง ดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร หรือมีร่างกายพิการ ทูพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือด้อยโอกาสกว่าเด็กปกติ ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

5.1.6.4 ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด

5.1.7 เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ
ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา

แนวปฏิบัติ

ด้านวิชาการ

5.1.7.1 กำหนดมาตรฐานวิชาการของสถานศึกษา

5.1.7.2 กำหนดนโยบายด้านการจัด การผลิตสื่อ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน

5.1.7.3 ให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง

5.1.7.4 จัดหลักสูตรท้องถิ่น

5.1.7.5 ให้สถานศึกษาจัดแหล่งเรียนรู้ไว้ในสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
ของนักเรียนและชุมชน

5.1.7.6 ให้มีส่วนร่วมในการประเมินภายในเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษานั้น ๆ

5.1.7.7 เป็นวิทยากร เสนอแนะวิทยากร จัดหาวิทยากรท้องถิ่น
ภูมิปัญญาชาวบ้าน

5.1.7.8 กำกับ ติดตาม ประเมิน ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา

ด้านงบประมาณ

5.1.7.9 กำหนดวิธีการบริหารการใช้งบประมาณของสถานศึกษา โดยคำนึงถึง
คุณภาพและความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา

5.1.7.10 สนับสนุนการจัดหางบประมาณจากแหล่งภายนอก เพื่อสนับสนุนการ
จัดการศึกษาของสถานศึกษา

5.1.7.11 ร่วมกำหนดระบบการตรวจสอบ ติดตามและประเมินประสิทธิภาพการ
ใช้งบประมาณของสถานศึกษา

ด้านการบริหารงานบุคคล

5.1.7.12 กำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษาและส่งเสริมให้มี
การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5.1.7.13 เสนอแนะจัดหาบุคลากรอื่นตามที่สถานศึกษาต้องการ

5.1.7.14 ให้ขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา

5.1.7.15 จัดสวัสดิการให้แก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษาตามความเหมาะสม

ด้านการบริหารทั่วไป

5.1.7.16 ให้มีการใช้ดูแลและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ วัสดุ ครุภัณฑ์ของสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์

5.1.7.17 ให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาสุขภาพอนามัย คุณธรรม และจริยธรรม

5.1.7.18 จัดกิจกรรมและให้ความรู้ด้านวิชาการ และวิชาชีพแก่ชุมชน พร้อมทั้งร่วมมือ สนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

5.1.7.19 ให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา

5.1.7.20 สนับสนุนให้สถานศึกษาจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่สวยงาม เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและชุมชน

5.1.8 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนวิทยากรภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

แนวปฏิบัติ

5.1.8.1 รวบรวมได้ทรัพยากรและวิทยากรจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน

5.1.8.2 ส่งเสริมและกำกับติดตามการใช้วิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.1.8.3 กำกับ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมที่สืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ พร้อมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสมและโอกาสอันควร

5.1.9 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

แนวปฏิบัติ

5.1.9.1 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชน จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น

5.1.9.2 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรและให้บริการ ด้านต่าง ๆ แก่ชุมชน

5.1.10 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อน เสนอต่อสาธารณชน

แนวปฏิบัติ

5.1.10.1 ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี

5.1.10.2 เสนอแนะในการปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานประจำปี

5.1.10.3 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาก่อน เผยแพร่ต่อสาธารณชน

5.1.11 แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร

แนวปฏิบัติ

5.1.11.1 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือ คณะกรรมการอนุกรรมการตามความเหมาะสมและความจำเป็นในแต่ละกรณี

5.1.12 ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด

แนวปฏิบัติ

5.1.12.1 ส่งเสริมสนับสนุนและให้ความร่วมมือแก่สถานศึกษาในการดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด

5.2 บทบาทของสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม

สมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2525 มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (สมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม. 2525 : 1 – 2 , 5 - 6)

5.2.1 วัตถุประสงค์

สมาคมมีวัตถุประสงค์ดังนี้

5.2.1.1 เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้ปกครองกับ ครูใหญ่ในการร่วมมือกันส่งเสริมนักเรียนในด้านการศึกษา ศิลธรรม วัฒนธรรม สังคม

5.2.1.2 เพื่อให้ผู้ปกครองและครูได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและ ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

5.2.1.3 ส่งเสริมสวัสดิการของนักเรียน ครู และผู้ปกครอง

5.1.1.4 เพื่อให้ความร่วมมือแก่โรงเรียนในด้านการศึกษาอบรม สนับสนุนช่วยเหลือในกิจการต่าง ๆ

5.1.1.5 เพื่อจัดให้บริการทางวิชาการแก่นักเรียนและสมาชิก (ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง)

5.1.1.6 เพื่อจัดหาทุนการศึกษาแก่นักเรียนที่ยากจน

5.1.1.7 ส่งเสริมช่วยเหลือกิจการสาธารณประโยชน์ทั้งนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

5.1.1.8 เพื่อร่วมมือกับทางโรงเรียนสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนนอกโรงเรียน

5.1.1.9 เสนอแนะในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5.1.1.10 ช่วยเหลือนักเรียนให้มีโอกาสศึกษาต่อและมีอาชีพ

5.1.1.11 เพื่อส่งเสริมในด้านการค้นคว้า วิจัย และประกาศเกียรติคุณแก่ผู้ปกครอง ครูและนักเรียนที่ดีเด่นในด้านต่าง ๆ

5.2.2 อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

5.2.2.1 มีอำนาจตามระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ ของสมาคมโดยไม่ขัดข้องบังคับของสมาคม

5.2.2.2 มีอำนาจแต่งตั้งกรรมการที่ปรึกษาหรืออนุกรรมการ ได้แต่งตั้งกรรมการ ที่ปรึกษา หรืออนุกรรมการจะอยู่ในตำแหน่งได้เท่ากับวาระของกรรมการบริหารที่แต่งตั้งเท่านั้น

5.2.2.3 มีอำนาจแต่งตั้งและถอดถอนเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ของสมาคม

5.2.2.4 มีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ

5.2.2.5 มีอำนาจต่าง ๆ ตามที่ข้อบังคับกำหนดไว้

5.2.2.6 มีหน้าที่บริหารกิจการต่าง ๆ ของสมาคมให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และข้อบังคับของสมาคม

5.2.2.7 มีหน้าที่ให้คำแนะนำตักเตือนสมาชิกให้ปฏิบัติตามระเบียบ ปฏิบัติของสมาคมและข้อบังคับของสมาคม

5.2.2.8 มีหน้าที่จัดประชุมใหญ่วิสามัญตามคำร้องขอของสมาชิกที่ได้เข้าชื่อกัน ร้องขอโดยจะต้องจัดให้มีการประชุมใหญ่วิสามัญภายใน 30 วันนับตั้งแต่วันที่ได้รับหนังสือร้องขอนั้น

5.2.2.9 มีหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ข้อบังคับได้กำหนดไว้

5.2.3 หน้าที่ของกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

ด้านวิชาการ

5.2.3.1 ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน

5.2.3.2 ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ

5.2.3.3 ให้บริการทางวิชาการแก่นักเรียนและครูอาจารย์

5.2.3.4 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน

5.2.3.5 รับทราบการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน

ด้านงบประมาณ

5.2.3.6 ร่วมวางแผนในการจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นในการสนับสนุน
การจัดการศึกษาของโรงเรียน

5.2.3.7 ร่วมจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นในการสนับสนุนการจัดการศึกษา
ของโรงเรียน

5.2.3.8 ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่นของโรงเรียน

ด้านการบริหารงานบุคคล

5.2.3.9 ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยของครูและนักเรียน

5.2.3.10 ประกาศเกียรติคุณแก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองที่ดีเด่นในด้านต่าง ๆ

5.2.3.11 สนับสนุนการจัดการจัดสวัสดิการแก่นักเรียน ครู และผู้ปกครอง

ด้านการบริหารทั่วไป

5.2.3.12 ให้คำปรึกษา แนะนำและสนับสนุนการดำเนินงานในการพัฒนา
การศึกษาของโรงเรียน

5.2.3.13 ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนมีส่วนร่วม
ในการให้บริการชุมชน

5.2.3.14 สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
ของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

5.3 บทบาทของสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม

สมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ได้ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2525 มีวัตถุประสงค์ดังนี้
(สมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม. 2525 : 1 , 5)

5.3.1 วัตถุประสงค์

สมาคมมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 5.3.1.1 เพื่อสร้างความสัมพันธ์และความสามัคคี ความเข้าใจอันดีระหว่าง คณะศิษย์เก่า ในการร่วมมือส่งเสริมการศึกษา ศิลธรรม วัฒนธรรมและสังคม
- 5.3.1.2 เพื่อให้ศิษย์เก่าได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นและ ประสบการณ์ในการสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม
- 5.3.1.3 เพื่อสวัสดิการของคณะศิษย์เก่าและสาธารณประโยชน์
- 5.3.1.4 เพื่อจัดการบริการทางวิชาการแก่สมาชิก (ไม่เกี่ยวข้องกับทางการเมือง)
- 5.3.1.5 เพื่อจัดหาทุนส่งเสริมการศึกษาให้แก่นักเรียนที่ยากจน
- 5.3.1.6 เพื่อส่งเสริมงานในด้านค้นคว้าวิจัยและประกาศเกียรติคุณให้แก่ คณะศิษย์เก่า

5.3.2 หน้าที่ของคณะกรรมการ

- 5.3.2.1 นายกมีหน้าที่รับผิดชอบในงานทั่วไปของสมาคมเป็นประธาน ในการประชุมต่าง ๆ และเป็นผู้ลงนามแทนสมาคม
- 5.3.2.2 อุปนายกมีหน้าที่ช่วยเหลือนายกและทำการแทนนายกในกรณีที่นายก ไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้
- 5.3.2.3 เลขานุการมีหน้าที่รับผิดชอบบังคับบัญชางานให้เป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับและคำสั่งของนายก เตรียมระเบียบประชุม จัดบันทึกและรักษารายงานประชุม ได้ตอบ จดหมายและมีหน้าที่รับผิดชอบงาน ซึ่งยังมีได้จัดให้อยู่ในความรับผิดชอบของตำแหน่งใด หรือ ยังมีได้แต่งตั้งกรรมการบริหารผู้ใดขึ้นมาปฏิบัติงาน
- 5.3.2.4 เภรัณูญิกมีหน้าที่รับผิดชอบในการเงินการบัญชีและทรัพย์สินของ สมาคม
- 5.3.2.5 นายทะเบียนมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำและรักษาทะเบียนของ สมาชิก
- 5.3.2.6 ปฏิคมมีหน้าที่รับผิดชอบในการต้อนรับ ควบคุมดูแลจัดสถานที่และ อำนวยความสะดวกในการนั้น ๆ ประชาสัมพันธ์กับบุคคลทั่วไป
- 5.3.2.7 สาราณียกร มีหน้าที่จัดทำประวัติของสมาคม เผยแพร่ข่าวสารของ สมาคม ตลอดจนเผยแพร่กิจกรรมทั่วไปของสมาคม ช่วยเหลือกิจการทั่วไปของสมาคม
- 5.3.2.8 บรรณารักษ์มีหน้าที่ซื้อหา และรักษาสรพหนังสือเอกสารในห้องสมุด

5.3.3 หน้าที่ของกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

ด้านวิชาการ

5.3.3.1 ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน

5.3.3.2 ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมทางวิชาการ

5.3.3.3 ให้บริการทางวิชาการแก่นักเรียนและครู อาจารย์

5.3.3.4 ส่งเสริมการจัดกิจกรรมทางวิชาการทั้งในและนอกโรงเรียน

5.3.3.5 รับทราบการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน

ด้านงบประมาณ

5.3.3.6 ร่วมวางแผนในการจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5.3.3.7 ร่วมจัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน

5.3.3.8 ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่นของโรงเรียน

ด้านการบริหารงานบุคคล

5.3.3.9 ส่งเสริมการค้นคว้าวิจัยของครูและนักเรียน

5.3.3.10 ประกาศเกียรติคุณแก่ครู นักเรียน และศิษย์เก่าที่ดีเด่นในด้านต่าง ๆ

5.3.3.11 สนับสนุนการจัดสวัสดิการแก่นักเรียน ครู และศิษย์เก่า

ด้านการบริหารทั่วไป

5.3.3.12 ให้คำปรึกษา แนะนำ และสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน

5.3.3.13 ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการให้บริการชุมชน

5.3.3.14 สนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน

จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ใกล้เคียงกัน

6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของชุมชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน
ท่ามะกาวิทยาคม ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยในประเทศและต่างประเทศพบว่ามีที่เกี่ยวข้อง
ดังต่อไปนี้

6.1 งานวิจัยในประเทศ

โสภณ เพ็ชรพวง. (2533 : 130). ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการบริหารงาน
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถม
ศึกษาจังหวัดยะลาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีปัญหาการบริหารงานด้านความสัมพันธ์ระหว่าง
โรงเรียนกับชุมชนรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงระดับปัญหา โดยเรียงจากคะแนน
สูงไปต่ำได้ดังนี้คือ การสร้างเสริมความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น รองลงมา
คือ การให้บริการแก่ชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน การประชาสัมพันธ์
และการร่วมกิจกรรมของชุมชน

ภัทรพร ศักดิ์สูง. (2536 : บทคัดย่อ). ได้ทำการวิจัยเรื่องบทบาทในการบริการชุมชนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางตามทัศนะของผู้บริหารและครูพบว่า บทบาทที่เป็นจริงใน
การบริการชุมชนของโรงเรียน ของผู้บริหารและครูอยู่ในระดับปานกลาง บทบาทที่คาดหวังสูงกว่า
บทบาทที่เป็นจริงตามทัศนะของผู้บริหารและครู บทบาทที่เป็นจริงในการบริการชุมชนของ
โรงเรียนตามทัศนะของผู้บริหารสูงกว่าทัศนะของครู บทบาทที่คาดหวังในการบริการชุมชนของ
โรงเรียนตามทัศนะของครูสูงกว่าผู้บริหาร บทบาทที่เป็นจริงในการบริการชุมชนของโรงเรียนที่มี
ขนาดต่างกันตามทัศนะของผู้บริหารและครูต่างกัน บทบาทที่คาดหวังในการบริการชุมชนของ
โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันตามทัศนะของผู้บริหารและครูมีความแตกต่างกัน ปัญหาในการบริการ
ชุมชนตามทัศนะของผู้บริหารและครูพบว่าปัญหาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางปัญหาสูงสุด
อันดับแรก คือ ขาดงบประมาณและวัสดุอุปกรณ์ในการบริการชุมชนของโรงเรียน

ตระกูล อุดมเสียง. (2538 : 101). ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้านความสัมพันธ์
กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ตามทัศนะของ
ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหารและครูผู้สอน พบว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับ ชุมชนของ
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี รวมทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้
และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน แต่ละด้านก็อยู่ในระดับพอใช้ทั้ง 6 ด้าน โดยเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ย
จากมากไปหาน้อยดังนี้ คือ การได้รับการสนับสนุนจากชุมชน การเป็นผู้นำและให้ความร่วมมือ

ในการพัฒนาชุมชน การให้บริการชุมชน การสร้างและเผยแพร่เกียรติประวัติของโรงเรียน การวางแผนสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และการประเมินผลงาน

ยงยุทธ โชคพระสมบัติ. (2539 : บทคัดย่อ). ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการมีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ รวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาจำแนกตามตัวแปร เพศ วุฒิทางการศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่งอาจารย์ พบว่า ทุกตัวแปรมีความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนรวมทุกด้านและในแต่ละด้านอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่อาจารย์เพศหญิง และอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในตำแหน่งต่ำกว่า 10 ปี มีความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจอยู่ในระดับปานกลาง

2. เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วม ในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน ของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง พบว่า อาจารย์เพศชายมีระดับความต้องการมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เปรียบเทียบความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียน ของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ ระหว่างอาจารย์ที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี พบว่า มีความต้องการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

วุฒิ สุวรรณรังษี. (2541 : 69). ได้ทำการวิจัยเรื่อง การปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่า การปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ทั้งโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละสถานภาพ โดยรวมและรายด้านพบว่าผู้บริหารโรงเรียนหรือข้าราชการครู ผู้ปกครองนักเรียนหรือศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน มีการปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนทั้งโดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับปานกลางทุกกลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดยจำแนกตามสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนหรือข้าราชการครู ผู้ปกครองนักเรียนหรือศิษย์เก่าและผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน มีการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการปฏิบัติตาม

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการโรงเรียน ด้านการพิจารณาการประกันคุณภาพโรงเรียน ส่วนบทบาทด้านการสนับสนุนการศึกษาโดยทั่วไป ผู้บริหารโรงเรียนหรือข้าราชการครูมีการปฏิบัติแตกต่างจากผู้ทรงคุณวุฒิจากประชาชน และผู้ปกครองนักเรียนหรือศิษย์เก่า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประหยัด พานิชย์ดี. (2542 : บทคัดย่อ). ได้ทำการวิจัยเรื่อง ศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เพื่อพิจารณาเป็นรายด้านซึ่งแยกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการกำหนดนโยบายแผนแม่บทและแผนพัฒนาโรงเรียน ด้านการให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน ด้านการให้คำปรึกษาสนับสนุนและการร่วมบริหารงบประมาณ ด้านรับทราบความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนของโรงเรียน ด้านการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและด้านการแต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการดำเนินงาน พบว่า คณะกรรมการที่มาจากผู้บริหารและข้าราชการครูมีระดับการปฏิบัติงานมากส่วนคณะกรรมการโรงเรียนที่มาจากผู้ทรงคุณวุฒิกับผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียนมีการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง กรรมการโรงเรียนที่มีสถานภาพของคณะกรรมการโรงเรียนต่างกัน มีการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่โดยภาพรวมและเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและข้าราชการครูในโรงเรียนมีการปฏิบัติงานมากกว่าผู้ทรงคุณวุฒิ กับผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียน ส่วนผู้ทรงคุณวุฒิกับผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าของโรงเรียนมีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

เจนนิง. (Jenning, 1980 : 470 – A). ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการศึกษาของโรงเรียนในรัฐอาร์ิโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการวิจัยพบว่า กรรมการศึกษามีความรู้ด้านระบบการบริหารงานของโรงเรียนไม่พอ เช่น ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินงบประมาณ และขาดเหตุผลที่ดีในการตัดสินใจ จึงทำให้การประชุมกำหนดนโยบายไม่ประสบผลสำเร็จ การจัดการศึกษาของท้องถิ่นไม่พัฒนาเท่าที่ควร

ฮาร์โรลด์. (Harold, 1983 : 2517 – A). ได้ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจบทบาทของคณะกรรมการศึกษาในการบริหารการศึกษาระดับท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการการศึกษามีบทบาทสำคัญมากในการกำหนดนโยบาย และการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาของท้องถิ่น

ฟอสเตอร์. (Foster. 1993 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาประเภทของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง : ผลต่ออัตราการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับโรงเรียน ผลการวิจัยระบุว่า ผู้ปกครองที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับโรงเรียนแยกเป็น 2 ประเภท คือผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียนและอาสาทำงานต่าง ๆ ในโรงเรียน หรือเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภาที่ปรึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ปกครองประเภทนี้จะมีผลต่อนักเรียนในทางอ้อม และ ผู้ปกครองประเภทที่สอง เป็นประเภทที่ส่งผลต่อนักเรียนโดยตรง ได้แก่ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยการช่วยนักเรียนทำการบ้าน หรือช่วยทำโครงการให้กับนักเรียน

สไตรบลิง. (Stribling. 1993 : บทคัดย่อ). ได้ศึกษาเรื่องการริเริ่มเพื่อการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ดั่งขึ้นใหม่ของรัฐเท็กซัส : ต่อกระบวนการและผลผลิต เนื่องจากการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานมีความเชื่อว่า โรงเรียนแต่ละแห่งมีความต้องการที่เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง และการที่จะระบุความต้องการเหล่านั้นได้ก็โดยการได้ทราบความต้องการของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนซึ่งได้แก่ กลุ่มผู้ปกครอง ครูและนักเรียน ในการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โรงเรียนแต่ละแห่งจะให้ความยืดหยุ่นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ในการค้นหาสาเหตุการสร้างสรรค์แนวทาง การนำไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผล ซึ่งเป็นวิธีการใหม่ที่ใช้ในการแก้ปัญหาและการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้กับนักเรียน

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการค้นหาความจริงตามสภาพธรรมชาติ โดยผู้วิจัยมุ่งตรวจวิเคราะห์ถึงผลกระทบของการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไปใช้ในเรื่องเกี่ยวกับ การเงิน การคัดเลือกบุคลากร ขวัญของครู และการจัดการในเรื่องเกี่ยวกับอาณาบริเวณของโรงเรียน ผลการตรวจสอบได้แสดงว่าการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ทั้งครูและผู้ปกครองต่างพัฒนาความเป็นเจ้าของ (ownership) ของกระบวนการทางการศึกษาที่ใช้การบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานนี้ไปสู่การขยายการเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องให้มากยิ่งขึ้น แม้การบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานจะทำให้บุคลากรของโรงเรียนรู้สึกว่าเป็นนักวิชาชีพมากขึ้น รวมทั้งขยายการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของผู้ปกครองกับโรงเรียน แต่นักเรียนยังคงเป็นผู้รับประโยชน์เป็นเบื้องต้น บรรยากาศที่ดีของโรงเรียน กลุ่มครู และการพัฒนาความเป็นหุ้นส่วน (partnerships) ของผู้ปกครอง เป็นสิ่งนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และการที่ทีมงานของโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนในการคัดเลือกบุคลากร มีส่วนในกระบวนการด้านการเงิน และมีส่วนในการปรับปรุงโรงเรียน เป็นสิ่งที่ทำให้โรงเรียนสามารถทำในสิ่งที่ตรงกับความต้องการของนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาใน
โรงเรียนดังกล่าวข้างต้น พบว่า เพศ วุฒิการศึกษา สถานภาพที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และ
ประสบการณ์ในการทำงาน เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มี
ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 รวมจำนวนทั้งสิ้น 60 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาบทบาท ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนคือ
ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) ของลิเคิร์ต (วิเชียร เกตุสิงห์. 2530 :79 - 80) เป็นแบบสอบถามชนิด 5 อันดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อยและน้อยที่สุด โดยผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
มาก หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามาก	ให้ 4 คะแนน
ปานกลาง หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
น้อย หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อย	ให้ 2 คะแนน
น้อยที่สุด หมายถึง มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตและเนื้อหาของแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.2 สอบถามข้อมูลจากประธานคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ประธานกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และประธานกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

2.3 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต

2.4 สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง โดยใช้ข้อมูลจากข้อ 2.1 ถึง 2.3 มาเป็นแนวทางเสนอแบบสอบถามฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญอีก 3 ท่าน ได้แก่ นายอรรถพล ตั้งทิฆมกุล ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี นายเสนอ มีใจดี ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี และนายอดิศร ถวิลประวัตติ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม จ.กาญจนบุรี เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาข้อความในแบบสอบถามว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาสาระ ครบคลุมหรือไม่ เพียงใด ตลอดจนพิจารณาลำนวนภาษาที่ใช้ให้ชัดเจน

2.5 ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถาม แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคมครูและผู้ปกครอง และสมาคมศิษย์เก่าโรงเรียนท่ามะวงราษฎร์บำรุง ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษา ตั้งกัศกรมสามัญศึกษา ขนาดเดียวกัน จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ หากคุณภาพของแบบสอบถามดังนี้

2.5.1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยใช้

การทดสอบที (t-test) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 187) และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) เลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการวิเคราะห์ได้ค่าอำนาจจำแนก (t) ระหว่าง 1.78 – 7.38 และค่าความเชื่อมั่น (α) 0.98

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และตรวจสอบคุณภาพแล้วมาจัดพิมพ์เป็นต้นฉบับจำนวน 60 ฉบับ เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยออกหนังสือ ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามแก่คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคมที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา คัดเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ ให้คะแนนและนำไปวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผู้วิจัยออกสัมภาษณ์ คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม 3 คน คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม 4 คน และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม 3 คน รวม 10 คน ตามแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

ผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามที่ส่งออกไปจำนวน 60 ฉบับ เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องของแบบสอบถามพบว่า แบบสอบถามมีความสมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ได้ 60 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถามตั้งแต่วันที่ 22 - 26 กุมภาพันธ์ 2545 รวม 5 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าทางสถิติ ชื่อ SPSS/PC⁺ (Statistical Package for the Social Science) ทำการวิเคราะห์ค่าสถิติต่าง ๆ เพื่อตอบคำถามการวิจัยตามลำดับความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ

2. ข้อมูลที่เป็นบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม วิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์, 2538 : 8 – 11)

4.50 – 5.00	หมายความว่า	มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายความว่า	มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายความว่า	มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายความว่า	มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายความว่า	มีบทบาทในการมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด

3. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t – test) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F – test) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธีการของนิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls Method)

4. ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้จากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ตรวจสอบเครื่องมือ ได้แก่

1.1 การหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้ การทดสอบที (t-test)

1.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา

(α Coefficient)

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 , 2 และ 4 ใช้ t-test independent

3.2 การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 และ 5 ใช้ F-test

เมื่อผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยใช้การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการของนิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ผู้วิจัยได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมาย
การวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ตรงกัน ผู้วิจัยขอเสนอสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

N	แทน จำนวนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
t	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Mean Square)
df	แทน ชั้นของความเป็นอิสระ
*	แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยคิดเป็นความถี่ และ ร้อยละ ดังปรากฏใน ตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

รายละเอียดข้อมูล	จำนวน N = 60	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	40	66.70
หญิง	20	33.30
2. อายุ		
ตั้งแต่ 40 – 50 ปี	22	36.70
มากกว่า 50 ปีขึ้นไป	38	63.30
3. อาชีพ		
รับราชการ	27	45.00
ค้าขาย	23	38.30
อาชีพอื่น ๆ	10	16.70
4. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	53.30
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	28	46.70
5. ตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		
คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม	15	25.00
คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม	23	38.30
คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม	22	36.70

จากตาราง 1 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 66.70 เป็นเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 33.30 ด้านอายุ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 63.30 มีอายุตั้งแต่ 40 – 50 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.70 ด้านอาชีพ พบว่า มีอาชีพรับราชการมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาได้แก่อาชีพค้าขายและอาชีพอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 38.30 และ 16.70 ตามลำดับ ด้านวุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรีคิดเป็นร้อยละ 53.30 รองลงมาได้แก่ปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 46.70 และด้านตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียพบว่า เป็นคณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครอง ท่ามะกาวิทยาคมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 38.30 รองลงมาได้แก่ คณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คิดเป็นร้อยละ 36.70 และ 25.00 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

การวิเคราะห์บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
ด้านวิชาการ	3.32	0.71	ปานกลาง
ด้านงบประมาณ	3.32	0.74	ปานกลาง
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.35	0.64	ปานกลาง
ด้านการบริหารทั่วไป	3.42	0.67	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	3.35	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 2 แสดงว่า บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X}=3.42$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=3.35$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X}=3.32$) และ ด้านวิชาการ ($\bar{X}=3.32$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ

ข้อ	บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1.	การกำหนดมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน	3.15	0.90	ปานกลาง
2.	การกำหนดแนวปฏิบัติงานวิชาการ	3.15	0.90	ปานกลาง
3.	การทำแผนงานวิชาการ	3.03	0.92	ปานกลาง
4.	การจัดกิจกรรมวิชาการในโรงเรียน	3.43	0.93	ปานกลาง
5.	การจัดกิจกรรมวิชาการนอกโรงเรียน	3.40	0.85	ปานกลาง
6.	การส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนของครู	3.33	0.99	ปานกลาง
7.	การจัดหาสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.43	0.85	ปานกลาง
8.	เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน	2.67	1.13	ปานกลาง
9.	ประสานงานกับสถานประกอบการในชุมชน ให้นักเรียนได้ออกไปฝึกงาน	2.87	0.97	ปานกลาง
10.	ติดตามการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน	3.60	0.91	มาก
11.	ให้ความคิดเห็นในการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียน	3.38	0.90	ปานกลาง
12.	รับทราบการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียน	3.57	0.72	มาก
13.	รับทราบรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน	3.68	0.83	มาก
14.	การประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการที่ดีเด่นของโรงเรียน	3.75	0.73	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.32	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 3 แสดงว่าบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ด้านวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มี
บทบาทอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการ
ที่ดีเด่นของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.75$) รับทราบรายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.68$)
ติดตามการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.60$) และรับทราบการดำเนินงานด้านวิชาการ
ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.57$) นอกนั้นมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลางโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด
ได้แก่ เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน ($\bar{X} = 2.67$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ

ข้อ	บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1.	การกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณ เงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน	3.10	0.94	ปานกลาง
2.	การให้ความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ ตามงาน / โครงการของโรงเรียน	3.05	0.96	ปานกลาง
3.	การให้ความเห็นชอบในการจัดสรรงบประมาณ ตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน	3.12	1.03	ปานกลาง
4.	สนับสนุนการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการ โรงเรียน	3.22	1.03	ปานกลาง
5.	รับทราบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนปฏิบัติการ โรงเรียน	3.25	0.99	ปานกลาง
6.	ให้ข้อเสนอแนะในการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน	3.20	0.99	ปานกลาง
7.	ให้ความคิดเห็นในการหาทางช่วยเหลือและสนับสนุน โรงเรียนให้ได้งบประมาณจากแหล่งอื่น	3.60	0.79	มาก
8.	จัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นในการสนับสนุน การจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.57	0.85	มาก
9.	รับทราบการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่น ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.60	0.64	มาก
10.	ให้ข้อเสนอแนะในการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่น ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน	3.52	0.77	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.32	0.74	ปานกลาง

จากตาราง 4 แสดงว่า บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ให้ความคิดเห็นในการหาทางช่วยเหลือและสนับสนุนโรงเรียนให้ได้งบประมาณจากแหล่งอื่น ($\bar{X} = 3.60$) รับทราบการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.60$) จัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นในการสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.57$) และให้ข้อเสนอแนะในการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่นในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.52$) นอกนั้นมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ การให้ความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณตามงาน / โครงการของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.05$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อ	บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1.	ให้ความคิดเห็นในการกำหนดแผนพัฒนาครู	2.95	0.87	ปานกลาง
2.	จัดหาทุนให้โรงเรียนเพื่อสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม และศึกษาดูงาน	3.12	0.90	ปานกลาง
3.	จัดหาทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครู	2.40	0.89	น้อย
4.	สนับสนุนการจัดหาโต๊ะ เกียรติบัตร ให้แก่ครูและบุคลากร ดีเด่นในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.53	0.89	มาก
5.	การร่วมงานต่าง ๆ ของครูและบุคลากรในโรงเรียน เช่น งานบวช งานแต่งงาน พิธีศพ ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น	4.16	0.59	มาก
6.	ประชาสัมพันธ์ ครูและบุคลากรของโรงเรียนที่มีผลดีเด่น ในด้านต่าง ๆ	3.92	0.65	มาก
	เฉลี่ยรวม	3.35	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 5 แสดงว่า บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ
พบว่า ข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับน้อยได้แก่ จัดหาทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครู ($\bar{X} = 2.40$)
ส่วนข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ จัดหาทุนให้โรงเรียน
เพื่อสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงาน ($\bar{X} = 3.12$) และให้ความคิดเห็นในการ
กำหนดแผนพัฒนาครู ($\bar{X} = 2.95$) นอกนั้นมีบทบาทอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ได้แก่ การร่วมงานต่าง ๆ ของครู และบุคลากรในโรงเรียน เช่น งานบวช งานแต่งงาน พิธีศพ
ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น ($\bar{X} = 4.16$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านการบริหารทั่วไป

ข้อ	บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับบทบาท
1.	การวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	3.27	0.88	ปานกลาง
2.	ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการบำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.40	0.83	ปานกลาง
3.	ดูแลและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน	3.28	0.98	ปานกลาง
4.	ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการบำรุงรักษา วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียน	3.28	0.73	ปานกลาง
5.	เสนอแนะการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.32	0.85	ปานกลาง
6.	ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียน ให้ทันสมัย	3.75	0.82	มาก
7.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการใช้ห้องโสต และหอประชุมของโรงเรียน	3.48	0.85	ปานกลาง
8.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการใช้สนามกีฬา ของโรงเรียน	3.42	0.87	ปานกลาง
9.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของโรงเรียน	3.53	0.83	มาก
10.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการให้บริการ ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.35	0.76	ปานกลาง
11.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาชุมชน	3.48	0.73	ปานกลาง
	เฉลี่ยรวม	3.42	0.64	ปานกลาง

จากตาราง 6 แสดงว่าบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีบทบาทอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนให้ทันสมัย ($\bar{X} = 3.75$) และประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.53$) นอกนั้นมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.27$)

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษาและ ตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามตัวแปร เพศ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีเพศ ต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมต่างกัน โดยใช้การทดสอบที่ (t-test) ดังปรากฏในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามเพศ

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ชาย		หญิง		t
	N=40		N=20		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิชาการ	3.33	0.73	3.29	0.68	0.19
ด้านงบประมาณ	3.35	0.71	3.25	0.82	0.50
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.32	0.69	3.40	0.54	-0.45
ด้านบริหารทั่วไป	3.39	0.74	3.47	0.52	-0.47
รวมทุกด้าน	3.35	0.67	3.35	0.59	0.02

จากตาราง 7 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพศชายและเพศหญิงมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.2 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามตัวแปร อายุ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาเขตต่างกัน โดยใช้การทดสอบที (t-test) ดังปรากฏในตาราง 8

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามอายุ

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	40 – 50 ปี		มากกว่า50ปีขึ้นไป		t
	N=22		N=38		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิชาการ	3.32	0.52	3.31	0.80	0.06
ด้านงบประมาณ	3.39	0.69	3.28	0.78	0.54
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.46	0.43	3.28	0.73	1.21
ด้านการบริหารทั่วไป	3.54	0.49	3.34	0.76	1.20
รวมทุกด้าน	3.41	0.46	3.31	0.72	0.71

จากตาราง 8 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอายุ 40 – 50 ปี และมีอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามตัวแปร อาชีพ เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาเขตต่างกัน โดยใช้สถิติความแปรปรวนทางเดียว (F – test) ดังปรากฏในตาราง 9 – 10

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามอาชีพ

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	รับราชการ		ค้าขาย		อาชีพอื่น ๆ	
	N = 27		N = 23		N = 10	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านวิชาการ	3.43	0.81	3.21	0.67	3.25	0.43
ด้านงบประมาณ	3.32	0.83	3.28	0.73	3.39	0.60
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.48	0.65	3.20	0.64	3.32	0.57
ด้านการบริหารทั่วไป	3.58	0.69	3.31	0.73	3.20	0.37
เฉลี่ยรวม	3.45	0.69	3.26	0.66	3.28	0.40

จากตาราง 9 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกอาชีพมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ อาชีพรับราชการ ($\bar{X} = 3.45$) อาชีพอื่น ๆ ($\bar{X} = 3.28$) และ อาชีพค้าขาย ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาชีพรับราชการมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไปอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) นอกนั้นมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.32$) ส่วนอาชีพอื่น ๆ ทุกด้านมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.39$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.32$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.25$) ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.20$) และอาชีพค้าขาย ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.31$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.28$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.21$) และด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.20$)

ตาราง 10 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามอาชีพ

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	แหล่งของความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.64	0.32	0.63
	ภายในกลุ่ม	57	28.81	0.51	
	รวม	59	29.45		
ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.08	0.04	0.07
	ภายในกลุ่ม	57	32.59	0.57	
	รวม	59	32.67		
ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.07	0.54	1.32
	ภายในกลุ่ม	57	23.11	0.41	
	รวม	59	24.18		
ด้านการบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	1.41	0.71	1.59
	ภายในกลุ่ม	57	25.30	0.44	
	รวม	59	26.71		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.54	0.27	0.65
	ภายในกลุ่ม	57	23.46	0.41	
	รวม	59	24.00		

จากตาราง 10 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอาชีพต่างกัน คือ อาชีพรับราชการ อาชีพค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

3.4 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามตัวแปร วุฒิการศึกษา เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4 ที่ว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมต่างกัน โดยใช้การทดสอบที (t – test) ดังปรากฏในตาราง 11

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างของบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามวุฒิการศึกษา

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี		ปริญญาตรีหรือสูงกว่า		t
	N=32		N=28		
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	
ด้านวิชาการ	3.27	0.62	3.37	0.81	-0.53
ด้านงบประมาณ	3.30	0.72	3.34	0.79	-0.17
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.28	0.62	3.43	0.67	-0.92
ด้านการบริหารทั่วไป	3.36	0.65	3.47	0.71	-0.63
เฉลี่ยรวม	3.30	0.60	3.40	0.69	-0.56

จากตาราง 11 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและ มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวม และรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

3.5 การวิเคราะห์เปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามตัวแปร ตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมต่างกัน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F – test) ดังปรากฏในตาราง 12 - 14

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับโรงเรียน

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	คณะกรรมการ		คณะกรรมการบริหาร		คณะกรรมการบริหาร	
	สถานศึกษาโรงเรียน		สมาคมครูและผู้ปกครอง		สมาคมศิษย์เก่า	
	ท่ามะกาวิทยาคม		ท่ามะกาวิทยาคม		ท่ามะกาวิทยาคม	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
ด้านวิชาการ	3.50	0.68	3.31	0.46	3.20	0.91
ด้านงบประมาณ	3.74	0.70	3.23	0.52	3.12	0.88
ด้านการบริหารงานบุคคล	3.56	0.64	3.25	0.55	3.31	0.72
ด้านการบริหารทั่วไป	3.51	0.68	3.34	0.52	3.43	0.82
เฉลี่ยรวม	3.57	0.61	3.29	0.45	3.35	0.80

จากตาราง 12 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้องกับโรงเรียนโดยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีบทบาทที่มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.76$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.56$) ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.51$) และด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.50$) ส่วนคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X} = 3.43$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X} = 3.31$) ด้านวิชาการ ($\bar{X} = 3.20$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X} = 3.12$) และคณะ

กรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ ด้านการบริหารทั่วไป ($\bar{X}=3.34$) ด้านการบริหารงานบุคคล ($\bar{X}=3.25$) ด้านงบประมาณ ($\bar{X}=3.23$) และ ด้านวิชาการ ($\bar{X}=3.31$)

ตาราง 13 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
เป็นรายด้านและโดยรวม จำแนกตามตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	แหล่งของความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.76	0.38	0.75
	ภายในกลุ่ม	57	28.70	0.50	
	รวม	59	29.46		
ด้านงบประมาณ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.69	1.84	3.63*
	ภายในกลุ่ม	57	28.98	0.51	
	รวม	59	32.67		
ด้านการบริหารงานบุคคล	ระหว่างกลุ่ม	2	0.91	0.46	1.12
	ภายในกลุ่ม	57	23.27	0.41	
	รวม	59	24.18		
ด้านการบริหารงานทั่วไป	ระหว่างกลุ่ม	2	0.32	0.16	0.34
	ภายในกลุ่ม	57	26.40	0.46	
	รวม	59	26.72		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.00	0.50	1.24
	ภายในกลุ่ม	57	23.00	0.40	
	รวม	59	24.00		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างกันคือ คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและ ผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นมีบทบาทไม่แตกต่างกัน

เมื่อพบความแตกต่างของบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยได้นำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของนิวแมน-คูลส์ (Newman – Keuls Method) ดังปรากฏในตาราง 14

ตาราง 14 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณ เป็นรายคู่ จำแนกตามตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ตำแหน่งของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		คณะกรรมการ บริหารสมาคม ศิษย์เก่า ท่ามะกาวิทยาคม	คณะกรรมการ บริหารสมาคมครู และผู้ปกครอง ท่ามะกาวิทยาคม	คณะกรรมการ สถานศึกษา โรงเรียน ท่ามะกาวิทยาคม
$\bar{X}$		3.12	3.23	3.74
คณะกรรมการบริหารสมาคม				
ศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม	3.12	-	0.11	0.62*
คณะกรรมการบริหารสมาคมครู				
และผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม	3.23		-	0.51*
คณะกรรมการสถานศึกษา				
โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม	3.74			-

จากตาราง 14 แสดงว่า คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ แตกต่างจากคณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าคณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม นอกนั้นมีบทบาทไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จำนวน 10 คน รายละเอียดของข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแต่ละด้านปรากฏดังตาราง 15 – 18

ตาราง 15 ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านวิชาการ

ข้อเสนอแนะด้านวิชาการ	ความถี่
1. การมีส่วนร่วมจัดหาวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน	
1.1 โรงเรียนควรเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นวิทยากรในเรื่องต่าง ๆ ตามความสามารถ	5
1.2 ร่วมเสนอรายชื่อวิทยากรในท้องถิ่น	4
1.3 ช่วยประสานงานในการติดต่อวิทยากรในท้องถิ่น	2
1.4 ร่วมจัดทำทำเนียบวิทยากรในท้องถิ่น	1
1.5 ร่วมกับสถาบันการศึกษาในท้องถิ่น จัดโครงการพัฒนาวิทยากรด้านต่าง ๆ	1
รวม	13
2. การมีส่วนร่วมให้นักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่น	
2.1 ให้รายชื่อสถานประกอบการในท้องถิ่น	5
2.2 ร่วมติดต่อ ประสานงานกับสถานประกอบการในการนำนักเรียนไปฝึกงาน	4
2.3 เยี่ยมชมการฝึกงาน เพื่อติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน	2
2.4 ร่วมกับโรงเรียนพิจารณาสถานประกอบการที่ให้ความร่วมมือในการฝึกงานของนักเรียนด้วยดี เพื่อประกาศเกียรติคุณ	1
รวม	12

จากตาราง 15 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมจัดหา
 วิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า
 โรงเรียนควรเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นวิทยากรในเรื่องต่าง ๆ ตามความสามารถ มากที่สุด
 รองลงมาได้แก่ ร่วมเสนอรายชื่อวิทยากรในท้องถิ่น ส่วนข้อเสนอแนะในเรื่องการมีส่วนร่วมให้
 นักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่นพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่
 ให้ข้อเสนอแนะว่า ให้รายชื่อสถานประกอบการในท้องถิ่น มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ร่วมติดต่อ
 ประสานงานกับสถานประกอบการในการนำนักเรียนไปฝึกงาน

ตาราง 16 ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ

ข้อเสนอแนะด้านงบประมาณ	ความถี่
1. การมีส่วนร่วมกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณเงินบำรุงการศึกษา ของโรงเรียน	
1.1 โรงเรียนควรให้ความรู้ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ	6
1.2 ขอรับทราบข้อมูลการกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณล่วงหน้า ก่อนประชุม	3
1.3 ร่วมอภิปรายเพื่อขอเปลี่ยนแปลงการกำหนดสัดส่วนการจัดสรร งบประมาณ	1
รวม	10
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณตามงาน / โครงการของโรงเรียน	
2.1 ขอรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับงาน / โครงการของโรงเรียนล่วงหน้า ก่อนประชุม	5
2.2 ขอให้ผู้รับผิดชอบงาน / โครงการที่สำคัญมาให้ข้อมูลการดำเนินงาน / โครงการเพื่อใช้ประกอบการให้ความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ	4
2.3 ร่วมอภิปรายให้ข้อคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ	2
รวม	11

จากตาราง 16 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณเงินบำรุงการศึกษา พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ส่วนใหญ่ ให้ข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนควรให้ความรู้ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ขอรับทราบข้อมูลการกำหนดสัดส่วน การจัดสรรงบประมาณล่วงหน้าก่อนประชุม ส่วนข้อเสนอแนะในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ ตามงาน / โครงการ พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ ให้ข้อเสนอแนะว่า ขอรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับงาน / โครงการของโรงเรียนล่วงหน้าก่อนประชุม มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ขอให้ผู้รับผิดชอบงาน / โครงการ ที่สำคัญมาให้ข้อมูลการดำเนินงาน / โครงการ เพื่อใช้ประกอบการให้ความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ

ตาราง 17 ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ด้านการบริหารงานบุคคล

ข้อเสนอแนะด้านการบริหารงานบุคคล	ความถี่
1. การมีส่วนร่วมสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครู	
1.1 ร่วมจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครู	6
1.2 ขอรับทราบข้อมูลโครงการค้นคว้าวิจัยของครู	4
1.3 ร่วมพิจารณาจัดสรรทุนการค้นคว้าวิจัยแก่ครู	3
1.4 ร่วมรับทราบผลการค้นคว้าวิจัยของครู	2
รวม	15
2. การกำหนดแผนพัฒนาครู	
2.1 ขอเข้าร่วมประชุมให้ความคิดเห็นในการกำหนดแผนพัฒนาครู	6
2.2 ขอทราบข้อมูลการพัฒนาครูในรอบปีที่ผ่านมา	4
2.3 จัดหาทุนสนับสนุนในการวางแผนพัฒนาครู	2
รวม	12

จากตาราง 17 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครูพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่า ร่วมจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครูมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ขอรับทราบข้อมูลโครงการค้นคว้าวิจัยของครู ส่วนข้อเสนอแนะในเรื่องการกำหนดแผนพัฒนาครู พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ ให้ข้อเสนอแนะว่า ขอเข้าร่วมประชุมให้ความคิดเห็นในการกำหนดแผนพัฒนาครูมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ขอทราบข้อมูลการพัฒนาครูในรอบปีที่ผ่านมา

ตาราง 18 ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านการบริหารทั่วไป

ข้อเสนอแนะด้านการบริหารทั่วไป	ความถี่
1. การมีส่วนร่วมวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	
1.1 ขอเข้าร่วมประชุมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	6
1.2 ร่วมวางแผนในการนำองค์กรภาครัฐและเอกชน มาจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	3
1.3 ร่วมกับโรงเรียนไปศึกษาดูงานโรงเรียนอื่น ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	1
รวม	10
2. การมีส่วนร่วม เรื่อง การดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน	
2.1 ควรเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาให้การอบรมนักเรียนให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน	6
2.2 ขอรับทราบปัญหาและหาทางแก้ไขเกี่ยวกับการดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน	4
2.3 ร่วมกับโรงเรียนจัดหาทรัพยากรในการดูแล บำรุงรักษา อาคาร สถานที่ของโรงเรียน	2
รวม	12

จากตาราง 18 แสดงว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ให้ข้อเสนอแนะว่าขอเข้าร่วมประชุมในการวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ร่วมวางแผนในการนำองค์กรภาครัฐและเอกชน มาจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียน ส่วนข้อเสนอแนะในเรื่อง การมีส่วนร่วมในเรื่องการดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ ของโรงเรียน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาให้การอบรมนักเรียน ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ขอรับทราบปัญหา และหาทางแก้ไข เกี่ยวกับการดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัยดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน
ท่ามะกาวิทยาคม
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน
โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับ
โรงเรียน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา
โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 15 คน คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและ
ผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 23 คน และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่า
ท่ามะกาวิทยาคม ปีการศึกษา 2544 จำนวน 22 คน รวมจำนวน 60 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 60 คน

เครื่องมือใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามวัดระดับบทบาท และ
แบบสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม
ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จำนวน 41 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่น 0.98

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยออกหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จากคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม กรรมการบริหารสมาคมครูและผู้บริหารท่ามะกาวิทยาคม และกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคมที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และส่งแบบสอบถามพร้อมหนังสือราชการขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและดำเนินการเก็บแบบสอบถามและสัมภาษณ์คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม 3 คน กรรมการบริหารสมาคมครูและผู้บริหารท่ามะกาวิทยาคม 4 คน กรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม 3 คน ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 60 ฉบับ คัดเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้จำนวน 60 ฉบับ ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 22 – 26 กุมภาพันธ์ 2545 รวม 5 วัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าสถิติ ชื่อ SPSS/PC⁺ ทำการวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลที่เป็นบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมวิเคราะห์โดยรวมและรายด้าน โดยการคำนวณค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม วิเคราะห์โดยใช้การทดสอบที (t – test) สำหรับสมมติฐานข้อ 1 , 2 และ 4 และใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F – test) สำหรับสมมติฐานข้อที่ 3 และ 5 ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยใช้วิธีการของนิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls Method)

4. ข้อมูลที่เป็นข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพศชายและเพศหญิงมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอายุ 40 – 50 ปี และมากกว่า 50 ปี ขึ้นไป มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.3 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอาชีพรับราชการ ค้าขาย และอาชีพอื่นๆ เช่น เกษตรกร รับจ้าง แม่บ้าน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.4 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

2.5 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างกันมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม โดยรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านงบประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากกว่าคณะกรรมการบริหาร

สมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคมและคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม
นอกนั้นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียน
ท่ามะกาวิทยาคม สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านวิชาการ โรงเรียนควรเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นวิทยากรในเรื่องต่าง ๆ ตาม
ความสามารถ ร่องลงมา ได้แก่ ร่วมเสนอรายชื่อวิทยากรในท้องถิ่น ส่วนข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วม
ให้นักเรียนไปฝึกงานไปสถานประกอบการในท้องถิ่น ที่พบมากที่สุดคือ ให้รายชื่อสถานประกอบการ
ในท้องถิ่น ร่องลงมา ได้แก่ ร่วมติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการในการน่านักเรียนไปฝึกงาน

3.2 ด้านงบประมาณ โรงเรียนควรให้ความรู้ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ ร่องลงมา
ได้แก่ ขอรับทราบข้อมูลการกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณล่วงหน้าก่อนประชุม ส่วน
ข้อเสนอแนะในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณตามงาน / โครงการของโรงเรียน
ที่พบมากที่สุด คือ ขอรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับงาน / โครงการของโรงเรียนล่วงหน้าก่อนประชุม
ร่องลงมา ได้แก่ ขอให้ผู้รับผิดชอบงาน / โครงการที่สำคัญมาให้ข้อมูลการดำเนินงาน / โครงการ
เพื่อใช้ประกอบการให้ความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ

3.3 ด้านการบริหารบุคคล โรงเรียนควรร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจัดตั้งกองทุน
สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครู ร่องลงมา ได้แก่ ขอรับทราบข้อมูล โครงการค้นคว้าวิจัยของครู
ส่วนข้อเสนอแนะ ในการมีส่วนร่วม กำหนดแผนพัฒนาครู ที่พบมากที่สุด คือ ขอเข้าร่วมประชุมให้
ความคิดเห็นในการกำหนดแผนพัฒนาครู ร่องลงมา ได้แก่ ขอทราบข้อมูลการพัฒนาครูในรอบปีที่
ผ่านมาก

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป โรงเรียนควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าร่วมประชุมในการ
วางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ร่องลงมา ได้แก่ ร่วมวางแผนในการนำองค์กรภาครัฐและ
เอกชน มาจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่วนข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วม เรื่อง การดูแล บำรุง
รักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียนที่พบมากที่สุด คือ ควรเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาให้การอบรม
นักเรียนให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน ร่องลงมา ได้แก่
ขอรับทราบปัญหาและหาทางแก้ไขเกี่ยวกับการดูแลและบำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม มีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป พบว่าโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษา โดยมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีแนวคิดที่แตกต่างไปจากเดิม คือ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจวางแผน การปฏิบัติตามแผน การกำกับตรวจสอบติดตาม ประเมินผล และการสะท้อนผลงานที่ดำเนินอยู่ ซึ่งเรื่องดังกล่าว เป็นเรื่องที่ใหม่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีเวลาศึกษารายละเอียดของการมีส่วนร่วมน้อยยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ โคเฮน. (Cohen. 1979 : 36) ที่ได้อธิบายไว้ในทฤษฎีบทบาทว่า การที่สังคมกำหนดเฉพาะเจาะจงให้บุคคลปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหนึ่งนั้นเรียกว่า เป็นบทบาทที่ถูกกำหนด ถึงแม้ว่าบางบุคคลจะมีได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่งของเขา ความไม่ตรงกันของบทบาทที่ถูกกำหนดกับบทบาทที่เป็นจริงนี้อาจมีสาเหตุเนื่องมาจาก บุคคลขาดความเข้าใจในส่วนหนึ่งของบทบาทที่ต้องการ นอกจากนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละคนมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับ ชุสเตอร์ และสมิธ. (Schuster and Smith. 1986 : 592) ได้อธิบายไว้ในทฤษฎีบทบาทว่า บทบาทของผู้ใหญ่ในปัจจุบันมีความซ้ำซ้อน และซับซ้อนมากขึ้น จึงอาจทำให้ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะทุ่มให้กับการปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จึงทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระดับ ปานกลาง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ตระกูล อุดมเสียง. (2538 : 101) ที่ศึกษาเรื่องการบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ตามทัศนะของผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร และครูผู้สอน พบว่า การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี รวมทุกด้านอยู่ในระดับ พอใช้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วุฒิสวรรณรังษี (2541 : 70) ที่ศึกษาเรื่อง การปฏิบัติตนตามบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี พบว่า การปฏิบัติตนตามบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประหยัด พานิชย์ดี. (2542 : บทคัดย่อ). ที่ศึกษาเรื่องศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน

ประถมศึกษาอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน เป็นรายชื่อพบว่า

ด้านวิชาการ ข้อที่มีบทบาทในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการที่ดีเด่นของโรงเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้รับทราบข้อมูลการดำเนินงานทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่ง โรงเรียนได้เผยแพร่ผลการดำเนินงานทางวิชาการในหลายรูปแบบ เช่น วารสารโรงเรียน การจัดนิทรรศการวิชาการ การรับทราบข้อมูลจากครูและนักเรียน จึงทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีข้อมูลในการประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการที่ดีเด่นของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีบทบาทในระดับปานกลางโดยมี ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนน้อย

ด้านงบประมาณ ข้อที่มีบทบาทในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ให้ความคิดเห็นในการหาทางช่วยเหลือและสนับสนุนโรงเรียนให้ได้งบประมาณจากแหล่งอื่นและรับทราบการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่น ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และมีความสามารถในการแสวงหางบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ และโรงเรียนได้รายงานการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่นในการจัดการศึกษาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทราบ ส่วนข้อที่มีบทบาทในระดับปานกลางโดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การให้ความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณตามงาน/โครงการของโรงเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียส่วนใหญ่มีเวลาในการศึกษางาน/โครงการของโรงเรียนน้อยและขาดความเข้าใจในรายละเอียดของการจัดสรรงบประมาณ ตามงาน/โครงการ

ด้านการบริหารงานบุคคล ข้อที่มีบทบาทในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การร่วมงานต่าง ๆ ของครูและบุคลากรในโรงเรียน เช่นงานบวช งานแต่งงาน พิธีศพของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นซึ่งมีความสนิทสนมคุ้นเคย กับบุคลากรของโรงเรียน ประกอบกับวัฒนธรรมประเพณีในสังคมชนบท ให้ความสำคัญกับการร่วมงานดังกล่าว ข้อที่มีบทบาทในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จัดหาทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครู เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูทำการค้นคว้าวิจัยน้อยจึงมีความต้องการทุนสนับสนุนน้อย จึงเป็นเหตุให้การจัดหาทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครูมีความจำเป็นน้อยด้วย

ด้านการบริหารทั่วไป ข้อที่มีบทบาทในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุดของโรงเรียนให้ทันสมัย เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่าห้องสมุดเป็นแหล่งค้นคว้าที่สำคัญของนักเรียน จำเป็นต้องพัฒนาให้ทันสมัย ข้อที่มีบทบาทในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ การวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของ

โรงเรียน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก โรงเรียนไม่ได้เชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าประชุมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียนทุกครั้ง และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจยังไม่ค่อยเข้าใจบทบาทของตนเองในเรื่องการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ส่วนใหญ่จะมีส่วนร่วมในเรื่องทุนทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ หรือ แรงงาน มากกว่า

2. การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุ อาชีพ วุฒิการศึกษา และตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมที่มีเพศต่างกันคือ เพศชายและเพศหญิง พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพศชายและเพศหญิง มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพศชายและเพศหญิงที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม โดยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม นั้น เข้ามาด้วยความสมัครใจโดยเห็นประโยชน์แก่โรงเรียนและนักเรียน เนื่องจากคณะกรรมการเหล่านี้มีความเกี่ยวข้องกับโรงเรียนเช่น เป็นครูในโรงเรียน เป็นศิษย์เก่า เป็นผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531 : 10). ที่กล่าวว่า หลักในการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาด้วยความสมัครใจ อันก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง จึงทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพศชายและเพศหญิง มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมไม่แตกต่างกัน

2.2 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอายุต่างกัน คือ อายุ 40 – 50 ปี และอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอายุ 40 – 50 ปี และอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ที่มีอายุต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโดยการสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งย่อมแสดงบทบาทตามที่ตนเองดำรงตำแหน่งนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เลวินสัน. (Levinson. 1971 : 1) ที่ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า หมายถึงการกระทำของบุคคลที่จะกระทำ โดยให้สัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคม หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ แนวทางอันบุคคลพึงกระทำเมื่อตนดำรงตำแหน่งนั้น ๆ นั้นเอง จึงทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอายุต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมไม่แตกต่างกัน

2.3 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมที่มีอาชีพต่างกัน คือ อาชีพรับราชการ ค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ เช่น เกษตรกร รับจ้าง แม่บ้าน พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอาชีพ รับราชการ ค้าขาย และอาชีพอื่น ๆ มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมที่มีอาชีพต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วยความสมัครใจ โดยเห็นประโยชน์แก่โรงเรียน และนักเรียน มีความสนใจในการรับทราบข่าวสาร ข้อมูล ของโรงเรียน และแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ เลวินสัน. (Levinson. 1971 : 1) ที่ได้ให้ความหมายของบทบาทไว้ว่า หมายถึง ปทัสถาน ความคาดหวัง ข้อห้าม ความรับผิดชอบ และอื่น ๆ ที่มีลักษณะในทำนองเดียวกัน ซึ่งผูกพันอยู่กับตำแหน่งทางสังคมที่กำหนดให้บทบาทตามความหมายนี้ดำเนินถึงบุคคลน้อยที่สุด แต่ไม่มุ่งไปที่การชี้บ่งถึงหน้าที่อันพึงกระทำ จึงทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีอาชีพต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ไม่แตกต่างกัน

2.4 การเปรียบเทียบบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน คือ วุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือสูงกว่า พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วยความสมัครใจ โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ เพื่อประโยชน์ของโรงเรียน นักเรียน และชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและมีความใกล้ชิดกับโรงเรียน ได้รับทราบข้อมูลของโรงเรียน และแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมโชติ โชติบุญชร. (2540 : 224 – 237) ที่กล่าวถึงสาระสำคัญของการบริหาร แบบมีส่วนร่วมได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมพร้อมปฏิบัติด้วยความเต็มใจ ซึ่งมีผลทางใจ ทั้งมีการยอมรับสนับสนุน และมีผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าประสงค์เดียวกัน สิ่งนั้นจะกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ ต่อการปฏิบัติงานในองค์กรนั้น ซึ่งเป็นกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกอยู่ร่วมกัน ก่อตั้งขึ้น จึงทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ไม่แตกต่างกัน

2.5 การเปรียบเทียบ บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างกัน คือ เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม พบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีสถานภาพเกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างกัมนีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ด้านงบประมาณแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณมากกว่าคณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก กระทรวงศึกษาธิการ. (2543 : 14). ได้กำหนดแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ด้านงบประมาณ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาของสถานศึกษา มีส่วนร่วมกำหนดวิธีการบริหารการใช้งบประมาณของสถานศึกษา และร่วมกำหนดระบบการตรวจสอบติดตาม และประเมินประสิทธิภาพการใช้งบประมาณของสถานศึกษา รวมทั้งสนับสนุนการจัดหางบประมาณจากภายนอก เพื่อสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ส่วนคณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทในการร่วมวางแผน จัดหาและติดตามการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่น ๆ จึงทำให้ คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาด้านงบประมาณมากกว่าคณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนนิง. (Jenning. 1980 : 470 – A) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการศึกษาของโรงเรียน ในรัฐอาร์ิโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า กรรมการศึกษามีความรู้ด้านระบบการบริหารของโรงเรียนไม่พอ เช่น ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินงบประมาณ

ส่วนการเปรียบเทียบบทบาทของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ที่มีตำแหน่งเกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างกัน คือ คณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม คณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม พบว่าโดยรวมและด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกัน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก บทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 3 กลุ่มในด้านที่กล่าวมาข้างต้น มีบทบาทใกล้เคียงกัน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนด้วยความสมัครใจ โดยมีเป้าหมายเดียวกัน คือ เพื่อประโยชน์ของโรงเรียน นักเรียน และชุมชน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความใกล้ชิดกับโรงเรียน ได้รับทราบข้อมูลของโรงเรียน และแสดงบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับ วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2531 : 10) ที่กล่าวว่า หลักการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่

ประชาชนได้เข้าร่วมในกิจกรรมการพัฒนาด้วยความสมัครใจ อันก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงเพื่อประชาชนเอง โดยให้ประชาชนได้ร่วมกันพิจารณาจาก กำหนดแนวทางและผู้มีส่วนดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ปรารถนาหรือตั้งไว้ จึงทำให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนต่างก็มีบทบาทที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมและด้านวิชาการ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไม่แตกต่างกันอย่าง

3. ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ดังนี้

3.1 ด้านวิชาการ ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมจัดหาวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน ที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนควรเชิญผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาเป็นวิทยากรในเรื่องต่าง ๆ ตามความสามารถ รองลงมาได้แก่ ร่วมเสนอรายชื่อวิทยากรในท้องถิ่น เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมาจากหลากหลายอาชีพจึงมีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไป จึงเสนอแนะให้โรงเรียนเชิญมาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน รวมทั้งเสนอรายชื่อวิทยากรในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมบทบาทการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามความสามารถของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งสอดคล้องกับ ชุสเตอร์และสมิธ. (Schuster and Smith. 1986 : 592) ที่กล่าวไว้ในทฤษฎีบทว่า บทบาทที่ได้มาด้วยความสามารถ ซึ่งบทบาทเหล่านี้มีองค์ประกอบเกี่ยวกับความคาดหวังที่ได้รับถ่ายทอดมา ทำให้รายละเอียดในแต่ละบทบาทต่าง ๆ กัน ส่วนข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมให้นักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการในท้องถิ่น ที่พบมากที่สุด คือ ให้รายชื่อสถานประกอบการในท้องถิ่น รองลงมา ได้แก่ ร่วมติดต่อ ประสานงานกับสถานประกอบการในการนำนักเรียนไปฝึกงาน เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นบุคคลที่อยู่ในชุมชนจึงมีความคุ้นเคยและทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จะสามารถให้รายชื่อสถานประกอบการและติดต่อประสานงานในการนำนักเรียนไปฝึกงานได้

3.2 ด้านงบประมาณ ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณเงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน ที่พบมากที่สุดคือ โรงเรียนควรให้ความรู้ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ รองลงมา ได้แก่ ขอรับทราบข้อมูลการกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณล่วงหน้าก่อนประชุม เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณน้อย จึงขอให้ทางโรงเรียนให้ความรู้ และขอรับทราบข้อมูลเพื่อจะได้รับทราบบทบาทของตนเองและปฏิบัติให้เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เจนนิง. (Jenning. 1980 : 470 – A) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของกรรมการศึกษาของโรงเรียน ในรัฐอาร์ิโซนา ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า กรรมการศึกษามีความรู้ด้านระบบการบริหารของโรงเรียนไม่พอ เช่น ไม่มีความรู้เกี่ยวกับการบริหารการเงินงบประมาณ ส่วนข้อเสนอแนะในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณตามงาน / โครงการของโรงเรียน ที่พบมากที่สุดคือ ขอรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับงาน /

โครงการของโรงเรียนล่วงหน้าก่อนประชุม รองลงมา ได้แก่ ขอให้ผู้รับผิดชอบงาน / โครงการที่สำคัญ มาให้ข้อมูลการดำเนินงาน / โครงการเพื่อใช้ประกอบการให้ความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ น้อย จึงขอข้อมูลล่วงหน้าเพื่อศึกษาทำความเข้าใจ และให้ผู้รับผิดชอบงาน / โครงการที่สำคัญ มาให้ข้อมูล เพื่อจะได้เข้าใจการดำเนินงาน / โครงการนั้น ๆ และสามารถใช้เป็นข้อมูลในการแสดงความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณได้

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัยของครู ที่พบมากที่สุดคือ ร่วมจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครู รองลงมาได้แก่ ขอรับทราบข้อมูล โครงการค้นคว้าวิจัยของครู เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นผู้ที่มิได้มีตำแหน่ง และอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น สามารถที่จะประสานงาน ให้ความร่วมมือในการวางแผน และระดมทุน ในการจัดตั้งกองทุนสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครูได้ ส่วนในเรื่องการขอรับทราบข้อมูลโครงการ ค้นคว้าวิจัยของครู อาจเพื่อใช้เป็นข้อมูลการให้ข้อเสนอแนะในการจัดสรรทุนเพื่อการค้นคว้าวิจัยของ ครู ส่วนข้อเสนอแนะในการกำหนดแผนพัฒนาครู ที่พบมากที่สุดคือ ขอเข้าร่วมประชุมให้ความคิดเห็น ในการกำหนดแผนพัฒนาครู รองลงมาได้แก่ ขอทราบข้อมูลการพัฒนาครูในรอบปีที่ผ่านมา เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมีบทบาทในการในการแสดงความคิดเห็น ในการมีส่วนร่วมกำหนดแผนพัฒนาครู และขอรับทราบข้อมูลในการพัฒนาครูในรอบปีที่ผ่านมา เพื่อ ใช้เป็นข้อมูลแสดงความคิดเห็นในการกำหนดแผนพัฒนาครู ซึ่งสอดคล้องกับ อแลสเทอร์. (Alastair. 1982 : 18) ที่ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า ประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่า อะไรควรทำ และทำอย่างไร

3.4 ด้านการบริหารทั่วไป ข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมวางแผนการจัดสภาพแวดล้อม ของโรงเรียน ที่พบมากที่สุดคือ ขอเข้าร่วมประชุมวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน รอง ลงมาได้แก่ ร่วมวางแผนในการนำองค์กรภาครัฐและเอกชนมาจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน เหตุที่ เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องการมีส่วนร่วมให้ข้อคิดเห็นในการวางแผนจัดสภาพ แวดล้อมของโรงเรียน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นผู้ที่มีตำแหน่งและอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น อาจมี ความคุ้นเคยและทราบข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรภาครัฐและเอกชนในท้องถิ่น จึงขอมีส่วนร่วมวางแผนใน การนำองค์กรภาครัฐและเอกชนมาจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ส่วนข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วม เรื่องการดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน ข้อที่พบมากที่สุดคือ ควรเชิญผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียมาให้การอบรมนักเรียนในการดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน รองลงมาได้แก่ รับทราบปัญหาและหาทางแก้ไขเกี่ยวกับการดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน เหตุที่ เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจมีความคิดว่า นักเรียนเป็นผู้ที่ใช้อาคารสถานที่ของ โรงเรียนมากที่สุด ควรมีหน้าที่ดูแล บำรุงรักษาด้วย จึงต้องการให้การอบรมปลูกจิตสำนึกแก่นักเรียน

ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบ ดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน และขอรับทราบเกี่ยวกับปัญหา การดูแลรักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน อาจเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการมีส่วนร่วมหาทางแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับการดูแล บำรุงรักษา อาคารสถานที่ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ทวี ทิมจำ. (2528 :10) ที่ กล่าวว่าหลักในการมีส่วนร่วมคือ การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกอย่างให้มากที่สุดเท่าที่จะ มากได้ เพื่อให้เขาเป็นผู้ตัดสินใจลงมือทำงานตามที่เขาได้ตัดสินใจไปแล้วด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการศึกษาค้นคว้าเรื่องการศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการ จัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรเสนอแนะดังนี้

1.1 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูล ในการวางแผนการ จัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในรูปของคณะกรรมการ ในการใช้อำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ ในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แก้ปัญหาและจัดกิจกรรมการศึกษาของโรงเรียน ให้ตอบสนองตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

1.2 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ควรนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการรณรงค์ส่งเสริม บทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป โดยการจัดอบรม ประชุม สัมมนา เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งเสริม ขวัญกำลังใจโดยการจัดทำ เกียรติบัตร ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ปฏิบัติได้ตามบทบาทที่เหมาะสม

1.3 โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ควรประชาสัมพันธ์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ด้านงบประมาณ โดยเน้น ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย กลุ่มคณะกรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครอง ท่ามะกาวิทยาคม และคณะกรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน ระดับสหวิทยาเขต

2.2 ควรศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน ด้านอื่น ๆ

2.3 ควรศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.4 ควรศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยวิธีการหรือเครื่องมืออื่น ๆ เช่น การใช้เทคนิคกลุ่มสนทนา หรือการศึกษาเป็นรายกรณี เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. (2527). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กิติมา ปรีดีดิลก. (2532). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.
- คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *การปฏิรูประบบบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : เซเว่นพรินติ้ง กรุ๊ป.
- ชัยพจน์ รักราม. (2544, ตุลาคม). “SBM นวัตกรรมการปฏิรูปการศึกษา.” ใน *วารสารวิชาการ*. 4 (10) : 54.
- ชัยวัฒน์ บุญทริก. (2533). *การจัดการมัธยมศึกษา*. อุบลราชธานี : วิทยาลัยครูอุบลราชธานี.
- ดิลก บุญเรืองรอด. (2537). *การวางแผนการศึกษาระดับสถาบันการศึกษา*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์แสงสุทธิการพิมพ์
- ตระกูล อุดมเลียง. (2538). *การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ท่ามะกาวิทยาคม, โรงเรียน. (2543) *ธรรมนูญโรงเรียน*. กาญจนบุรี : งานแผนงานโรงเรียน.
- ธรรมโชติ โชติบุญชร. (2540). “การบริหารแบบมีส่วนร่วม.” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บรรจง พงศ์ศาสตร์. (2536). *คำปรารภของอธิบดีกรมสามัญศึกษา ปี พ.ศ. 2536*. ไดอารีกรมสามัญศึกษา, กรุงเทพฯ ฯ : โรงพิมพ์จงเจริญ.
- ปนัดดา อินทร์พรหม. (2539). *การวางแผนและการควบคุมการเงิน*. กรุงเทพฯ ฯ : สำนักพิมพ์ธรรมนิติ จำกัด.
- ประหยัด พานิชย์ดี. (2542). *ศึกษาระดับการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอนามน จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ ฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

- ผู้ปกครองและครูท่ามะกาวิทยาคม, สมาคม. (2525). **ข้อบังคับ"สมาคมผู้ปกครองและครูท่ามะกาวิทยาคม, "**. กาญจนบุรี : โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม.
- พิชัย เสงี่ยมจิตต์. (2542). **การบริหารงานเฉพาะด้านในสถาบันการศึกษา**. อุบลราชธานี : คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- เพ็ญศรี ภู่อุทัย. (2540). **งบประมาณเพื่อการวางแผนและควบคุมกำไรสำหรับผู้บริหารและนักลงทุน**. เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์โกลบอลวิชั่น จำกัด.
- ภัทรพร ศักดิ์สูง. (2536). **บทบาทในการบริการชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลางตามทัศนะของผู้บริหารและครู**. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- ขงยุทธ โชติพระสมบัติ. (2539). **การศึกษาความต้องการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนของอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อุดมศึกษา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525**. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม. (2542). **งานและขอบข่ายหน้าที่ของงานของบุคลากรโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม**. กาญจนบุรี : งานแผนงานโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2528). **หลักการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538 , กุมภาพันธ์ – มีนาคม). “ ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย : เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้,” **ข่าวสารวิจัยการศึกษา**. 8 (3) : 8 – 11.
- _____. (2530). **หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วุฒิ สุวรรณรังษี. (2541). **การปฏิบัติตามบทบาทคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี**. ปริญญาโท กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดมศึกษา.
- ศกลวรรณ เปลี่ยนจำ. (2528). **บทบาทของครูพลศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติตามการรับรู้ของตนเอง**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม, สมาคม. (2525). ข้อบังคับ "สมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม".

กาญจนบุรี : โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2540). *สาระสำคัญของแผนพัฒนาการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม*

ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544)ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและ
แผนการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำนักงานปลัดกระทรวง.

_____. (2542). *คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2543). *ร่าง แนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.

สงวน สุทธิเลิศอรุณ. (2529). *การบริหารการศึกษาฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

สามัญศึกษา, กรม. (2529). *การพัฒนาการบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา*. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2540). *เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539*. กรุงเทพฯ :
กรมสามัญศึกษา.

_____. (2531). *ข้อบ่งชี้และหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา*.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2544). *แนวทางสู่ SBM การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ : กลุ่มวิจัย
และประเมินคุณภาพการศึกษา กองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา.

โสภณ เพ็ชรพวง. (2533). *การศึกษาปัญหาการบริหารด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย*.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา. อัดสำเนา.

โสภาค วิริโยธิน. (2533). *การนำ O.D. ไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษา*. ในเอกสารการประชุม
สัมมนาผู้บริหารการศึกษา เอกสารหมายเลข 15. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

ใหญ่ เสริมเจริญกิจและคณะ. (2544). *การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การบริหารงบประมาณ
แบบมุ่งเน้นผลงาน*. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

- อัมพร วัชรพิบูลย์ (2539). *หลักการบัญชีการจัดการ*. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยรังสิต.
- อารี ศรีสังวาลย์. (2529). *บทบาทของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีต่องานสุขศึกษาในโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (พลศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). *รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Beach, Dale S. (1980). *Personnel : The Management of People at Work*. New York : Macmillan Publishing Co., Inc.
- Foster, S. E. (1993). *Type of parent involvement : Effects on parent rating of school*. (CD-ROM). Abstract from : ProQuest File : Dissertation Abstracts Item : MM91110.
- Cohen, Bruce J. (1979). *Introduction to Sociology*. New York : McGraw-Hill.
- Cohen, J.M. , and N.T. Uphoff. (1997). *Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design Implementation Evaluation*. Rural development Committee center for International Studies, Cornell University.
- Cronbach, Lee J. (1970). *Essentials of Psychological Testing*. 3rd ed. New York : Harper.
- Erwin, William. (1976). *Participation Management : Concept Theory and Implementation*. Atlanta : Georgia State University.
- Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw – Hill Book Co.
- Harold, Jackin. (1983, February). “School Board Member’ Assumed Authority Compared to Their Legal Authority,” *Dissertation Abstracts International*. 43 (2) : 2517 – A.
- Jenning, Alesshire F. (1980, August). “The Dynamic of Communication and Trust as School Board and Superintendent Prepare for Public Meeting,” *Dissertation Abstracts International*. 41(6) : 470 – A .
- Levinson, Daniel J. (1997). “Role, Personality and Social Structure in the Organizational Setting,” in *Selected Reading and Project in Social Psychology*. New York : Random House.

McCleary, Lloyd E. and Stephen P. Hencley. (1970). *Secondary School Administration*.

New York : Dodd, Mead and Co.

Schuster, C.S and H.J. Smith. (1986). *Changing Roles in Western Society : The Process of*

Human Development. 2nd ed. Boston : Little , Brown.

Stribling, D. M. (1993). **Initiation of school – base management in a New Texas elementary school : Process and product (New School)**. (CD-ROM).

Abstract from : ProQuest File : Dissertation Abstracts Item : 9315023.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

หนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

(สำเนา)

ที่ ทม 1012/0670

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายจักรกฤษ แยมสรวล นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาบทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายจักรกฤษ แยมสรวล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

(ลำนเา)

ที่ ทม 1012/0671

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อาจารย์ใหญ่โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายจักรกฤษ แยมสรวล นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาพิทยาคม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยของเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาบทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาพิทยาคม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายจักรกฤษ แยมสรวล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

ที่ ทม 1012/0672

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

25 มกราคม 2545

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายจักรกฤษ แยมสรวล นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาบทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้บัณฑิตวิทยาลัยของเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาบทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นายจักรกฤษ แยมสรวล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

(สำเนา)

ที่ ทม 1012/0839

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

29 มกราคม 2545

เรื่อง ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นายจักรกฤษณ์ แยมสรวล นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษายาทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขออนุญาตใช้สถานที่ และขอให้คณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนท่าม่วงราษฎร์บำรุง จำนวน 15 คน และคณะกรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู จำนวน 15 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตอบแบบสอบถามการศึกษายาทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ในระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2545

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นายจักรกฤษณ์ แยมสรวล ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภภรณ์ หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 664-1000 ต่อ 5726, 5644

โทรสาร. 258-4119

(สำเนา)

ที่ ศธ 0816.020/182

โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม
อ.ท่ามะกา จ.กาญจนบุรี

21 กุมภาพันธ์ 2545

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

เนื่องด้วย นายจักรกฤษ แี่ยมสรवल นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการทำสารนิพนธ์ เรื่อง การศึกษาบทบาทผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ในการนี้มีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการวิจัย ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอความอนุเคราะห์ท่านกรุณาตอบแบบสอบถามที่แนบ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายจักรกฤษ แี่ยมสรवल)

ผู้อำนวยการโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

โรงเรียน

โทร. 034-541044

โทรสาร. 034-542205

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. นายอรรณพ	ตั้งทีฆกุล	ผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี
2. นายเสนอ	มีใจดี	ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพมงคลรังษี จังหวัดกาญจนบุรี
3. นายอดิสร	ถวิลประวัติ	อาจารย์ใหญ่โรงเรียนท่าเรือพิทยาคม จังหวัดกาญจนบุรี

ภาคผนวก ค

คุณภาพของเครื่องมือการวิจัย

ตาราง 19 แสดงค่าอำนาจจำแนก (t) ของแบบสอบถามบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ข้อที่	t	ข้อที่	t
1.	1.78*	21.	6.81*
2.	2.27*	22.	5.38*
3.	3.08*	23.	4.67*
4.	4.10*	24.	5.91*
5.	3.28*	25.	6.66*
6.	3.09*	26.	4.93*
7.	2.16*	27.	5.10*
8.	3.58*	28.	5.09*
9.	3.28*	29.	6.80*
10.	3.52*	30.	5.09*
11.	5.55*	31.	6.31*
12.	3.67*	32.	5.52*
13.	6.81*	33.	6.38*
14.	6.81*	34.	4.50*
15.	6.96*	35.	7.38*
16.	6.66*	36.	5.64*
17.	3.20*	37.	6.63*
18.	4.30*	38.	6.76*
19.	5.74*	39.	4.92*
20.	4.20*	40.	6.38*
		41.	5.92*

ค่าความเชื่อมั่น (α) 0.98

ภาคผนวก ง

แบบสอบถามการวิจัย

แบบสอบถามการวิจัย
เรื่อง
การศึกษาบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วม
ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

ตอนที่ 3 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคมเป็นอย่างมาก ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ในแต่ละข้อความต่อไปนี้ โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. อายุ

() 40 - 50 ปี

() มากกว่า 50 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

() รับราชการ

() ค้าขาย

() อาชีพอื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. วุฒิการศึกษา

() ต่ำกว่าปริญญาตรี

() ปริญญาตรี หรือสูงกว่า

5. ตำแหน่งของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

() กรรมการสถานศึกษาโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

() กรรมการบริหารสมาคมครูและผู้ปกครองท่ามะกาวิทยาคม

() กรรมการบริหารสมาคมศิษย์เก่าท่ามะกาวิทยาคม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม ขอให้ท่านตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงตามความคิดเห็นของท่านให้มากที่สุด คำตอบของท่านไม่มีผลเสียใด ๆ ต่อตัวท่าน แต่จะมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อทางโรงเรียน จึงขอให้ท่านตอบแบบสอบถามด้วยความสบายใจ

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับระดับการมีส่วนร่วมของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยมีเกณฑ์ดังนี้

มากที่สุด	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด
มาก	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับมาก
ปานกลาง	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
น้อย	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับน้อย
น้อยที่สุด	หมายถึง	การมีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุดหรือไม่มีส่วนร่วม

ข้อที่	บทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านวิชาการ						
1.	การกำหนดมาตรฐานวิชาการของโรงเรียน					
2.	การกำหนดแนวปฏิบัติงานวิชาการ					
3.	การทำแผนงานวิชาการ					
4.	การจัดกิจกรรมวิชาการในโรงเรียน					
5.	การจัดกิจกรรมวิชาการนอกโรงเรียน					
6.	การส่งเสริมการผลิตสื่อการสอนของครู					
7.	การจัดหาสื่อการเรียนการสอนของโรงเรียน					
8.	เป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียน					
9.	ประสานงานกับสถานประกอบการในชุมชน ให้นักเรียนได้ออกไปฝึกงาน					

ข้อที่	บทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
10.	ติดตามการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน					
11.	ให้ความคิดเห็นในการประเมินคุณภาพ ภายในของโรงเรียน					
12.	รับทราบการดำเนินงานด้านวิชาการ ของโรงเรียน					
13.	รับทราบรายงานการประเมินตนเอง ของโรงเรียน					
14.	การประชาสัมพันธ์ผลงานทางวิชาการที่ดีเด่น ของโรงเรียน ด้านงบประมาณ					
15.	การกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณ เงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียน					
16.	การให้ความคิดเห็นในการจัดสรรงบประมาณ ตามงาน/โครงการของโรงเรียน					
17.	การให้ความเห็นชอบในการจัดสรร งบประมาณตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน					
18.	สนับสนุนการใช้จ่ายงบประมาณตามแผน ปฏิบัติการ โรงเรียน					
19.	รับทราบการใช้จ่ายงบประมาณตาม แผนปฏิบัติการ โรงเรียน					
20.	ให้ข้อเสนอแนะในการใช้จ่ายงบประมาณของ โรงเรียน					
21.	ให้ความคิดเห็นในการหาทางช่วยเหลือและ สนับสนุนโรงเรียนให้ได้งบประมาณจาก แหล่งอื่น					
22.	จัดหางบประมาณจากแหล่งอื่นในการ สนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียน					

ข้อที่	บทบาทของคณะกรรมการ โรงเรียนที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
23.	รับทราบการใช้จ่ายงบประมาณจากแหล่งอื่น ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
24.	ให้ข้อเสนอแนะในการใช้จ่ายงบประมาณจาก แหล่งอื่น ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้านการบริหารงานบุคคล					
25.	ให้ความคิดเห็นในการกำหนดแผนพัฒนาครู					
26.	จัดหาทุนให้โรงเรียนเพื่อสนับสนุนให้ครูเข้า รับการอบรมและศึกษาดูงาน					
27.	จัดหาทุนสนับสนุนการค้นคว้า วิจัยของครู					
28.	สนับสนุนการจัดหาโต๊ะ เกียรติบัตร ให้แก่ครู และบุคลากรดีเด่นในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน					
29.	การร่วมงานต่าง ๆ ของครูและบุคลากรใน โรงเรียน เช่น งานบวช งานแต่งงาน พิธีศพ ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น					
30.	ประชาสัมพันธ์ ครูและบุคลากรของโรงเรียน ที่มีผลงานดีเด่นในด้านต่าง ๆ ด้านการบริหารทั่วไป					
31.	การวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของ โรงเรียน					
32.	ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการบำรุง รักษาอาคารสถานที่ของโรงเรียน					
33.	ดูแลและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ของ โรงเรียน					

ข้อที่	บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนที่มี ส่วนร่วมในการจัดการศึกษาใน โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
34.	ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการบำรุง รักษา วัสดุ ครุภัณฑ์ของโรงเรียน					
35.	เสนอแนะการจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					
36.	ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาห้องสมุด ของโรงเรียนให้ทันสมัย					
37.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน การใช้ห้องโสตและหอประชุมของโรงเรียน					
38.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ในการใช้สนามกีฬาของโรงเรียน					
39.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน การใช้วัสดุ อุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ของโรงเรียน					
40.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน การให้บริการทางด้านวิชาการแก่ชุมชน					
41.	ประสานงานระหว่างโรงเรียนกับชุมชนใน การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน					

ตอนที่ 3 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม

ด้านวิชาการ

- 1. ท่านมีข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมจัดหาวิทยากรให้ความรู้แก่ครูและนักเรียนอย่างไร?
 - 1.1
 - 1.2
 - 1.3
 - 1.4
 - 1.5
- 2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมให้นักเรียนไปฝึกงานในสถานประกอบการ
ในท้องถิ่นอย่างไร?
 - 2.1
 - 2.2
 - 2.3
 - 2.4
 - 2.5

ด้านงบประมาณ

- 1. ท่านมีข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมกำหนดสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณ
เงินบำรุงการศึกษาของโรงเรียนอย่างไร?
 - 1.1
 - 1.2
 - 1.3
 - 1.4
 - 1.5

2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณตามงาน /
โครงการของโรงเรียนอย่างไร?

- 2.1
2.2
2.3
2.4
2.5

ด้านการบริหารงานบุคคล

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยของครูอย่างไร?

- 1.1
1.2
1.3
1.4
1.5

2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการกำหนดแผนพัฒนาครูอย่างไร?

- 2.1
2.2
2.3
2.4
2.5

ด้านการบริหารทั่วไป

1. ท่านมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมวางแผนการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียน
อย่างไร?

- 1.1
1.2
1.3
1.4
1.5

2. ท่านมีข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมเรื่อง การดูแล บำรุงรักษา อาคาร สถานที่
ของโรงเรียนอย่างไร?

- 2.1
- 2.2
- 2.3
- 2.4
- 2.5

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นายจักรกฤษ แยมสรวล
วันเดือนปีเกิด	4 มกราคม 2495
สถานที่เกิด	อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	47/16 หมู่ 3 ต.ท่ามะกา อ.ท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี 71120
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ผู้อำนวยการโรงเรียน ระดับ 8
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม กรมสามัญศึกษา
พ.ศ. 2510	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนท่ามะกาวิทยาคม
พ.ศ. 2512	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นต้น จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2514	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง จากวิทยาลัยครูเพชรบุรี
พ.ศ. 2523	ครุศาสตรบัณฑิต (บริหารการศึกษา) จากวิทยาลัยครูกาญจนบุรี
พ.ศ. 2545	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร